

Sreda, 6. jul 2005. godine
Svedok Božidar Delić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak 9.03 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možete da nastavite.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro jutro, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je svedočio svedok gospodina Najsa (Nice), Beće Bečaj (Beqe Beqaj). On je svedočio 29. avgusta 2002. godine i transkript je od, negde, 9.116. do 9.120. stranice. On je govorio o tome da su u avgustu 1998. godine stanovnici Racaja (Rracaj) i drugih sela prvi put napustili sela kad je vojska i policija stigla u oblast sela i drugih susednih sela u okolini, a 14. avgusta 1999. godine, ponovo su, kaže, došli Vojska Jugoslavije i MUP u selo Račaj i svedok navodi da su naredili meštanima da napuste svoje kuće. Takođe da je 27. aprila ubijeno pet srpskih policajaca, nakon čega su srpske snage napale selo Dobroš (Dobrosh) gde su ubijeni neki seljani, pa su meštani pobešli iz sela u pravcu Meje (Meja) gde su srpske snage zaustavile konvoj na punktu u Meji, a zatim odvojili 24 muškarca koja su poslali u polje, poznato kao Hasanaj (Hasanaj) dolina. Tada su odvojili 13 njih i policajac im je rekao da su krivi za ubistvo srpskih policajaca i svedok kaže da on

njih više nije video. Recite da li išta znate o tome i o čemu se tu radi? Nadam se da ste obratili pažnju na datume, ovo je 27. april kad je ubijeno pet naših policajaca, a onda su, kaže, naše snage napale selo Dobroš i ovo sve ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Prvo kada ste pomenuli 1998. godinu, svedok je sigurno pogrešio kod datuma, jer mi kada smo 1998. godinu radili, imali smo neka naređenja vezano za vraćanje stanovnika u ta sela. Znači, mogli su stanovnici da izbegnu u 1998. godini samo u mesecu maju. A u avgustu, kada svedok pominje avgust, znači, oni su već bili kod svojih kuća. Što se tiče 1999. godine i ovoga datuma, 27. april, ja sam već juče rekao, znači, pokazao sam na karti da su 27. aprila otpočela dejstva u tome rejonu i da cilj tih dejstava je bio razbijanje terorističkih snaga koje su se prikupile, znači, u neposrednoj blizini državne granice. To su, znači, ta sela koja sam ja juče pokazao, počevši znači od Smonice (Smonice), pa, znači, prema Juniku (Junik), jedna šira teritorija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Razumem to, generale, ali ja vas pitam da li je ovo šta je on naveo kako su izdvojeni neki muškarci, pa se posle ne zna šta je s njima, da li je to tačno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Što se tiče izdvajanja muškaraca, pošto je bio običaj često puta da se teroristi zajedno sa civilima pravslače, znači, odnosno samo skinu, pošto su imali na sebi i civilno odelo i uniformu, gornji deo, samo odbace deo uniforme i odmah postanu civili ... Policija, to vojska nije mogla da radi, jer nije imala te podatke, je nekad, znači, zaustavljala određena, znači, lica, da bi vršila njihovu proveru, a drugo nešto u vezi sa tim, nije mi poznato. Pominje se pogibija nekih policajaca. Ja znam da su tih dana poginula četiri policajca, a da je jedan policajac teško ranjen i da je ostao invalid posle toga. To mi je poznato vezano za tu situaciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A reci te da li je uopšte bilo moguće da se desi da neko izdvoji, eto, te ljude da bi ih proveravao, neke ljude da izdvoji? Bilo koga, da ne ulazimo ovde ko je, pošto on i tako nije naveo ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Za ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... pa da, pa da, da se, onda, izvrši njihovo ubistvo ili tako nešto.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa pazite, kada se ljudi izdvoje, znači, ja sam i 1998. godine bio prisutan kada se to radi. Znači, kad se izdvoji, znači, jedna grupa ljudi, onda se traže njihova imena, pa se vrši njihova ... Znači ne može na licu mesta da se izvrši provera, već se poziva, znači centrala, pa se kaže lice, pa se proverí kompjuterski kroz dokumentaciju da li ima podataka za ta lica i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ja vas pitam da li je moguće da onda dođe do nekakvog ubistva u tom postupku koji sad pominjete?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U tom postupku, to je prosto nemoguće, jer bi to bio ... Znači tako nešto da se desi, to bi bio zločin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa to nije sporno. Da li je vama poznato da se nešto tako desilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, to mi nije poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nike Peraj (Nike Peraj) je kao svedok Tužilaštva izjavio da su se početkom 1999. godine srpska artiljerija i vojska rasporedili u opštini Đakovica (Gjakove), Peć (Peje), Prizren (Prizren) i Orahovac (Rahovec), to je ... On je svedočio od 9. do 13. maja 2002. godine, a to se navodi u ovom filmboksu gospodina Najsa. Šta je, šta je u ...

prevodioci: Molimo govornike da pričaju sporije. Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, obraćam se i svedoku, prevodioci su zamolili da obojica malo usporite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Interesuje me, generale, pošto su ovo veliki gradovi ili relativno veliki, sad da ih ja ne kategorišem;

Đakovica, Peć, Prizren i Prahovac, on kaže da se 1999. godine srpska artiljerija i vojska, ne ulazim u to šta odvaja artiljeriju od vojske, ali kaže "artiljerija i vojska" su se rasporedile u opštinama Đakovica, Peć, Prizren i Orahovac. Da li su u tim gradovima postojali garnizoni Vojske Jugoslavije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U Peći je, znači, postojao garnizon u kome je bilo, znači, nekoliko jedinica ranga bataljona. U Đakovici su postojale dve kasarne, znači, garnizon sa dve kasarne. U jednoj kasarni, znači, granični bataljon i moj Drugi motorizovanu bataljon, a u drugoj kasarni, nalazila se cela brigada sa pet diviziona, znači, brigada PVO. U Prizrenu se nalazila moja brigada, znači komanda i sve jedinice brigade, znači "A" klasifikacije i granični bataljon, kao i komanda Vojnog odseka Prizren, što znači da se nisu rasporedile nikakve jedinice. One su, znači, jednostavno bile i oduvek su bile, znači, u tim garnizonima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I tu postoje kasarne.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: I tu postoje kasarne, znači, još pre Drugog svetskog rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. On je izjavio i da je u aprilu 1999. godine UČK (OVK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) ubila Milutina Praščevića koji je bio načelnik MUP-a u Đakovici, kao i četvoricu drugih policajaca, nakon čega je 27. aprila i 28. aprila došlo do početka neke velike operacije u dolini, severno od Đakovice. Govori o srpskim snagama. On je svedočio od 9. do 13. maja, takođe, to sam vam već rekao, 2002. godine. Šta se dešavalo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači ima u tim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, april 1999. godine, 27. i 28. april 1999. godine.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači u tim konstatacijama svedoka ima neistine. Ja sam poznavao toga Milutina Praščevića. On nikako nije bio načelnik, ovaj, MUP-a. Mogao je da bude samo neki niži starešina u MUP-u Đakovica. Već sam rekao da su poginula četiri

policajca. Jedan među njima je Albanac, a da je jedan teško povređen. Međutim, ti policajci su po pozivu, koliko je meni rečeno, nekih Roma, ovaj, pošli tu na pravcu, znači, Ponoševca (Ponoshec) i Smonice na intervenciju i tu su, znači, četvorica poginula, a jedan je teško ranjen. Ali to dovoditi u vezu, znači pogibiju tih policajaca i ovu aktivnost, znači na teritoriji, to nema nikakve veze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Aktivnost je ta koju su objasnili, odbrana granice i udara iz Albanije (Albania) koji je u to vreme išao.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, to su bile najveće borbe u ratu. Poginulo je 120 naših vojnika u odbrani granice, a ovo je trebalo, znači, da budu snage koje će udariti u leđa, da bi se spojile sa snagama koje napadaju iz Albanije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Da se onda ne zadržavamo vipe na tome. Svedok Dževahire Šila (Xhevahire Sylla) je ovde izjavila da su 14. aprila srpske snage ušle u Nivokaz (Novokaz), opština Đakovica i da su ulazile u albanske kuće, dajući ljudima pet minuta da ih napuste i tako se formirao konvoj koji je išao ka Đakovici i da je policija napadala ljude u konvoju, govorila im da idu za Albaniju, da izbeglicama nije bilo dopušteno da napuste putanju kojom su se kretali prema Prizrenu i koja je bila zaobilazna putanja do granice. Kaže da je konvoj zaustavljen na mostu blizu sela Bistražin (Bistrashin), da su se srpske snage odvojile od konvoja i da je kasnije konvoj bio pogođen od strane NATO bombe, a ubrzo posle toga, tri niskoletuća aviona koji su nosili srpske zastave, prošli su iznad njihovih glava i bombardovale konvoj sedam puta i ubili 70, 80 ljudi. Ona je svedočila 17. jula 2002. godine. Transkript je stranica broj 8.186. Ja se nadam da ste pažljivo saslušali ovo šta kažem, znači Bistražin, bombardovanje NATO-a, pa posle toga naši avioni bombarduju pa ubiju 70, 80 ljudi.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, to je besmisleno, jer i NATO, znači, prvog dana nije priznao, a već drugog, trećeg dana je priznao da je bombardovao, znači, 14. aprila kolone izbeglica, ali ne samo

na tom mestu o kome govori svedok. Znači, izbeglice su bombardovane, znači, na nekih pet do šest posebno pozicija, od mesta, o kome govori svedok, znači, od Bistražina pa sve do Prizrena i veliki broj, znači, civila je poginuo, a posebno veliki broj je ranjen i postoji i snimak, znači snimak državne televizije, a mislim da su čak i strani novinari kasnije mogli da dođu da snime sutra dan tu kolonu. Ali postoji snimak državne televizije, a potpuna je besmislica da su prvo bombardovali NATO avioni, a posle se pojavili naši avioni. Naši avioni apsolutno nisu leteli, znači, od kraja marta do kraja rata naši avioni više nisu poleteli nikada, zbog toga što su bili inferiorni. Znači, zbog toga što se nisu mogli suprotstaviti, znači, NATO avijaciji koja je obezbedila potpunu prevlast u vazдушnom prostoru naše zemlje.

SUDIJA ROBINSON: Uopšteno govoreći, ne govorim sad u vezi sa ovim konkretnim incidentom, ali me interesuje da li su tokom sukoba i vaši avioni bombardovali neke ciljeve?

SVEDOK DELIĆ: Prvo treba da znate kakvu avijaciju je posedovala, znači, Savezna Republika Jugoslavija. Znači, što se tiče lovačke avijacije, imala je samo 12 aviona koji ... I to MIG-29 koji su locirali, znači, u Beogradu, ali koji su neposredno pred rat trebali da budu remontovani. Sedam aviona od tih 12 je uništeno, znači, u okolini Beograda. Beograd, Valjevo, znači u tom delu. Ostali avioni više nisu ... A to je sve bilo, znači, u martu, ostali avioni više nisu leteli. Sledeće avione koje smo imali, to su MIG-21. To je druga generacija aviona koja nije imala nikakve nikakve šanse sa avionima, znači, četvrte generacije, kakvu je posedovao NATO. I još treći avion koji smo posedovali, to je avion "Orao", to je avion lake borbene avijacije sa malim mogućnostima i on spada u tu, da kažem, avijaciju za podršku. Međutim, pošto ti avioni nisu, jednostavno nisu imali nikakve šanse, oni su, znači, sa aerodroma ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, ostavite sada to po strani, ali odgovorite na pitanje koje sam vam postavio? Imate taj običaj da ne odgovarate direktno na pitanje koje vam se postavi. Vi krenete svojim

putem. Ja sam vas pitao da li su vaši avioni bombardovali neke ciljeve, da li su bili opremljeni za tako nešto? Ako nisu bili opremljeni, onda bi to bio odgovor na moje pitanje?

SVEDOK DELIĆ: Naši avioni nikada u toku rata nisu bombardovali nijedan cilj. A vi sad kažete da li su bili opremljeni. Pa normalno da su bili opremljeni, ali, znači u situaciji da nije bilo prevlasti NATO u vazduhu ... Pošto je NATO imao potpunu prevlast u vazduhu, znači oni nisu mogli ni da polete.

SUDIJA ROBINSON: Ovaj svedok je rekao da su vaši niskoletajući avioni bombardovali konvoj, a vi kažete da se to nije desilo. Koja je osnova vaše tvrdnje da se to nije desilo.

SVEDOK DELIĆ: Zato što ja sam vojnik i ja poznajem, znači, svoju vojsku. Poznajem iako sam vojnik kopnene vojske, poznajem dobro i avijaciju, čak i u određenoj meri i njihovu taktiku, a, na kraju krajeva, znam kada su naši avioni leteli. NATO je priznao da je bombardovao ovu kolonu. Ovo šta govori svedok je čista besmislica.

SUDIJA ROBINSON: Kažete da je NATO priznao da je bombardovao?

SVEDOK DELIĆ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Da li imate dokaze u vezi sa ovom tvrdnjom koju ste upravo izrekli?

SVEDOK DELIĆ: Postoji poznati komentator, ovaj, čini mi se da se zove Džejmi Šej (Jamie Patrick Shea), NATO pakta. Znači, ja sad ovde kod sebe nemam jer, jednostavno, nisam znao da mi to može biti potrebno, pošto ceo svet zna, znači, da je to ... Da je NATO bombardovao i tu kolonu i da je bombardovao i drugu kolonu posle mesec dana u Koriši (Korite).

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću. Možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe svedok Merfidete Seljmani (Merfidete Selmani) je izjavila 16. jula 2002. godine u svedočenju da su 14. aprila, dakle odnosi se na taj isti dan srpski vojnici ušli su u selo Dobroš zbog čega je stanovništvo izbeglo i kad su prošli Đakovicu i došli do mosta Bistražin, svedokinja je čula eksploziju i videla kako dim dolazi iz pravca dela konvoja koji je ispred nje i da su na mestu eksplozije bili leševi, pogođen traktor i tako dalje. Dakle, da li se to odnosi na isti događaj ili se odnosi na bilo šta drugo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Bio sam lično tamo, posle toga. Ovo što ... O čemu govori, znači, svedok, video sam i te leševe i, na kraju krajeva, pomoć svim, znači, onim koji su bili ranjeni, ukazana je u mojoj ratnoj bolnici. Znači, na pet do šest mesta od Bistražina pa sve do Prizrena, konvoj je bio pogađan, znači sa, ovaj, bombama i bilo je mnogo mrtvih i uništenih, znači, vozila, znači mnogo mrtvih ljudi, ljudi koji su potpuno izgoreli na traktorskim prikolicama i to je bio, znači, ovako jedan vrlo težak prizor. Mi smo evakuisali, nešto su ljudi sami, a nešto, znači, uz našu pomoć, evakuisali smo ranjene, delom u bolnicu u Đakovici, a delom u bolnicu u Prizren i tamo su, znači, ranjenici zbrinuti. Bilo je mnogo teških povreda i mnogo amputacija, znači, udova, ruku ili nogu. To je isti taj slučaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dakle ima više svedoka koji tvrde kako su to naše snage uradile i to je vrlo važno da se naglasi ovde.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Postoji snimljena komunikacija NATO pilota i ona postoji u našoj zemlji i ona je objavljena, gde jedan od NATO pilota kaže, kada je dobio komandu za napad, da na putu vidi samo traktore, znači da vidi crvene traktore, jer traktori koji se proizvode u našoj zemlji, svi su crvene boje i jednostavno je dobio komandu za napad. Znači, to je bio čisti napad na civile. Ja, ako je to potrebno Sudu, kada se vratim za Beograd, mogu da obezbedim tu komunikaciju, jer je ona objavljena i u štampi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala, generale. Svedok

gospodina Najsa, Martin Pniši (Martin Pnishi), koji je svedočio 29. avgusta 2002. godine, to je transkript 9.216 do 9.217. strana, kaže da je 27. aprila oko 9.30 iz svoje kuće video da su srpske snage postavile punkt na oko 200 metara od njegove kuće u Meji i da je punkt bio postavljen od strane vojske, policijskih oficira i oklopnih vozila. Šta se dešavalo u Meji, dakle, 27. aprila 1999. godine? Da li imate saznanja o tome?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Saznanja imam onoliko koliko sam dobio kroz izveštaj svoga komandanta. Znači, imao sam saznanja da se ta operacija, znači, protiv terorističkih snaga u ovome rejonu izvodi i imao sam, znači, to saznanje da moja jedinica, odnosno deo jedinice koji se ovde već nalazi u odbrani državne granice, treba da izdvoji deo snaga i samo da blokira, znači ovde na pravcu, to je na jedno kilometar od Meje prema, znači, Ponoševcu, da spreči, ovaj, proboj ili prelivanje terorističkih snaga granici sa Albanijom i u toku ta tri ili četiri dana, znači, u pismenim izveštajima moga komandanta ima samo da se njegove jedinice nalaze u blokadi, da je jednog dana iz jedne izbegličke kolone, znači, otvorena vatra i da su mu, znači, ranjena dva vojnika. Sledećeg dana ranjen još jedan i imam poseban izveštaj koji je poslao o tom događaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam, generale. Sada ćemo da se pozabavimo, ja sam već bio otvorio tu, ali sam se pozabavio ovim svedocima u međuvremenu, vaš dokument broj 438. To je "Zapovest za podršku snaga MUP-a u razbijanju i uništenju šiptarskih terorističkih snaga u rejonu Mališeva (Malisheve) od 28. marta 1999. godine", pod brojem 455-90. Šta je tema zapovesti koju sam sada citirao i koja se nalazi u vašem dokumentu 438?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Posle završetka dejstava u ovome rejonu Orahovac, Suva Reka (Suhareke), znači, ovde, Pirane (Pirane), Kruša (Krushe) i tako dalje, dejstva su, po naređenju komande korpusa, prenešena preko planine Milanovac, znači prema Mališevu, jer se tu nalazila veća koncentracija terorističkih snaga i ovo, dokument koji ste vi ... Možda bi bilo bolje tu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Uz ovaj dokument ide i karta tabulator 439 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo to. karta se nalazi u sledećem tabulatoru. Da li je u njoj navedeno sve ono šta prema zapovesti treba da se nalazi u rasporedu vaših snaga?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Jeste, ovo je, znači, "Odluka za razbijanje šiptarskih terorističkih snaga u rejonu Mališevo" i piše "Izvod za 549. brigadu". Iz te velike korpusne karte, ovo je samo izvod ili isečak za moju brigadu, gde se vidi kakav je zadatak dobila moja brigada i vide se, znači, moje susedne jedinice, 243. brigada, kakav je zadatak dobila i 15. brigada. Kroz ovu zapovest prvo su podaci o terorističkim snagama, gde se one nalaze, koliko ih je, zatim zadatak kakav je, korpusa, odluka komandanta i, na kraju, zadaci jedinica. Što se tiče moje jedinice, zadatak je bio, znači, da podržim snage MUP-a i to i to sa ovoga pravca gde su dejstva, znači, izvođena prethodno, znači 27., ona borbena grupa 5 koja je kod sela Dobrodeljane (Doberdolan) se usmerila prema severu. Ona je celo vreme, znači, dejstvovala, sad i sa ostalim snagama, znači, sa pravca Orahovca, znači preko planine Milanovac, da razbijemo, znači, terorističke snage koje su se nalazile ovde na obroncima planine Milanovac, a sa delom snaga u zahvatu komunikacije Orahovac, znači, Troja, Oštrozub (Astrazup), Dragobilje (Dragobil), znači da bočnim dejstvima sadejstvujemo snagama koje napadaju sa pravca Suve Reke. To je što se tiče zadatka za moju jedinicu. Ostale jedinice, vidi se, znači i po ovoj karti, njihovi pravci, znači, dejstva. U rejonu Dragobilja nalazio se glavni štab teroristički snaga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se na prvoj strani čak i nabraja 122. brigada UČK oko 300, 115. brigada oko 250, 116. brigada oko 250 i brigada koja se zove "Pani Pačarizi" gde se ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Gani" (Gani), da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Gani Pačarizi" (Gani Paqarrizi),

gde se ne navodi broj. Dakle četiri brigade UČK su delovale u tom području. Je li to ono šta je bila ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To su podaci ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... sadržina...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To su podaci o terorističkim snagama sa kojima smo tada raspolagali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, u tački 9, samo jedan red, ovaj poslednji da vam citiram. Pogledajte, molim vas, na strani 6. Da li ovde piše: "U svim situacijama dosledno poštovati odredbe međunarodnog ratnog prava"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je u tački 9 "moralno-psihološko obezbeđenje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u tački 7 "bezbednosno obezbeđenje", treći paragraf: "Uhvaćene teroriste sprovesti do sabirališta za ratne zarobljenike" i tako dalje, a u sledećem paragrafu: "Prilikom izvođenja borbenih dejstava zabraniti nekontrolisan ulazak pripadnika jedinica u naseljena mesta, pljačku imovine i vojne opreme neprijatelja, leševa, kao i ulazak u neprijateljska skloništa pre dolaska stručnih organa".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je naređenje ... To je iz naređenja pretpostavljene komande.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kartu ste objasnili. U tabulatoru 440 se nalazi ... Koji je, koji je prilično kod mene slabo iskopiran ... Potrudicu se da ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je moja zapovest za isto dejstvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA KVON: Generale, karta koju ste nam upravo pokazali je ova

koja je sada na stalku. Da li je ta karta nacrtana u relevantno vreme ili kasnije?

SVEDOK DELIĆ: Ne, to je karta iz tog vremena. To je, znači, kao što vidite, kopija, isečak iz glavne karte i ovde stoji, kaže: "Izvod za 549. motorizovanu brigadu", znači za moju brigadu. To je karta, znači, tada nacrtana.

SUDIJA KVON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, u tabulatoru 441 je sada vaša odluka. Imate kartu u kojoj je sadržana vaša odluka. To je odluka, piše gore: "Odluka komandanta 549. motorizovane brigade za razbijanje i uništenje šiptarskih terorističkih snaga u rejonu Mališevo" i tu ste kartu vi potpisali.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta ... U gornjem levom uglu, šta piše?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Odobrava komandant, general Lazarević".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle vi ... To je ista tehnologija koju ste objašnjavali prilikom ranijih ... Vi dobijate naredbu, pripremate svoju naredbu, vaša odluka je na karti, tu kartu vam odobrava vaš pretpostavljeni starešina, komandant Prištinskog korpusa i onda prelazite na realizaciju. Je li to ista ta tehnologija koja se ponavlja u više ovih primera koje smo videli kako iz dana u dan radi vojska na terenu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, znači, dobijam kartu i zapovest i izrađujem kartu i zapovest. To je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobijate kartu i zapovest sa nivoa korpusa, izrađujete kartu i zapovest za nivo brigade?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Za svoj nivo, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda, posle toga, kako ste objasnili i prilikom prethodne analize ovih ranijih dejstava, posle svakog tog obavljenog zadatka, vi pravite analizu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sada u tabulatoru 442 nalazi vaša analiza ovoga što smo videli: naredba, vaša naredba, karta, vaša karta i, sada, vaša analiza?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Ovo je, znači, potpuno analiza ovoga dejstva, znači, jedna detaljna analiza dejstva jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ona se oslanja na istu onu zapovest 455-90 od 28. i radite dalje analizu. Molim vas da vi ukažete na glavne momente iz ove analize, ali ja vam skrećem pažnju na ove procene na kraju, pred kraj prve strane, gde kažete: "Gubitke šiptarskih terorističkih snaga procenjujemo: ubijenih oko 70".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kažem ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U onoj prethodnoj analizi za druga dejstva i na drugom terenu, vi ste govorili o 85 ubijenih, ovde oko 70 poginulih pripadnika UČK. To je vaša procena iz ove operacije.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde u rejonu Pagaruše (Pagarushe), to je neposredno, znači, iza prvih linija, tu smo našli, znači, praktično sahranjenih 30, znači, terorista. To su ... To je naša procena tih gubitaka. Šta je karakteristično za ovo dejstvo? Da je posebno na ovom pravcu koji vodi od Suve Reke, znači to je deo teritorije na koji mi nikada, znači ni 1998. godine, ni 1999. godine pre nismo ušli. Znači, bio je izuzetno dobro utvrđen, jer je to planinski deo i to se, znači, zove "višespratna odbrana". Na tom delu, od sela Dobrodeljane prema Pagaruši, naše snage nisu mogle, znači, da napreduju nekoliko dana, maltene nijedan korak, sve dok snage koje su dolazile od Orahovca preko Oštrozuba, znači i preko sela

Milanovac, praktično nisu drugog, odnosno trećeg dana dejstva nisu uspele da udare u bok i leđa, znači, snagama koje su se branile sa pravca Suve Reke i tek onda je, znači, došlo do popuštanja odbrane terorista na ovome pravcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U zaključku vi kažete: “Postavljeni zadatak pred jedinicu uspešno je realizovan. Izvršeno je razbijanje šiptarskih terorističkih snaga, uspostava kontrole teritorije, posebno u rejonu Pagaruše. Prvi put od početka pobune prošle godine ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... jedinice 549. motorizovane brigade i snage MUP-a u prostoru, rasterećene su dosadašnjih provokacija na ovom prostoru. Izvršeno je ... Rasterećenje su od pritiska od strane šiptarskih terorističkih snaga na gradove Suvu Reku i Orahovac. Tokom izvršenja ovog zadatka, snage agresorske avijacije NATO vršile su intenzivno nadgledanje i izviđanje i u par navrata ispoljile dejstvo po našim snagama, bez posledica po naše snage”.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, znači, analiza ovoga dejstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Samo da pogledam ... Dakle u vezi sa ovim šta sam citirao iz naredbe, vi imate u tabulatoru 443 vašu naredbu ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... koja se osnosi na primenu međunarodnog ratnog prava u Vojsci Jugoslavije i onda govorite: “Naređujem ... U svemu postupati po odredbama uputstva o primeni pravila međunarodnog ratnog prava” i tako dalje, ko je sve odgovoran. “Protiv lica koja krše pravila ratovanja iz međunarodnog ratnog prava, odmah pokretati postupak za izricanje zakonom propisanih sankcija”. Posebno zabranjujete “neorganizovani, bez odobrenja ulazak u sela i bilo kakva samovolja u izvršenju zadataka.” Da li je to vaša naredba, generale?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je, znači, moje naređenje koje

je nastalo, znači, na osnovu naređenja koje je dobijeno iz komande Prištinskog korpusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, mi smo već videli naređenje iz 1998. godine koja se tiču toga. Njih smo prešli ranije, a imamo ovde u tabulatoru 445 i naredbu od 30. marta generala Lazarevića, komandanta Prištinskog korpusa ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... koji takođe, između ostalog, kaže "1)" ... Pre toga kaže: "U cilju zaštite stanovništva koje napušta ugroženog područja i sprečavanja nepravilnog odnosa pojedinaca jedinice prema istom", prema stanovništvu, "naređujem da svo stanovništvo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, recite nam prvo gde to tačno čitate i šta tačno čitate?

SUDIJA KVON: Mislim da je to tabulator 444, a ne 445, kao što ste rekli. Proverite, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam rekao 444 ili bar mislim da sam rekao 444.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Rekli ste 445.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Žao mi je, generale. Otvorio sam 444. Verovatno sam pročitao sledeći broj tabulatora, iako je broj pre, dokumenta. Tehnička greška, 444.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, ovo je naređenje komandanta Prištinskog korpusa "O preduzimanju mera zaštite civilnog stanovništva".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kaže: "Za svo stanovništvo koje napušta ugrožena područja, omogućiti nesmetan prolaz na pravcima koji sa teritorije Kosova i Metohije izlaze prema Republici Albaniji

i Republici Makedoniji. Tačka 2: merama komandovanja, stanovništvo zaštititi od neprimerenog ponašanja pojedinaca i grupa i omogućiti mu nesmetan prolaz na željenom pravcu. U odnosu prema stanovništvu u potpunosti se pridržavati međunarodnog ratnog prava i odredbi Ženevske konvencije (Geneva Conventions). Tačka 3: Protiv lica koja krše pravila međunarodnog ratnog prava, nadležni starešina je dužan da pokrene postupak za izricanje zakonom propisanih sankcija". I sada, ovde pretpostavljam, ja ću vas zamoliti da date i objašnjenje: "Stanovništvo koje napušta krizna područja u kolonama na motornim vozilima ili pešice, usmeravati duž komunikacija koje vode ka Albaniji i Makedoniji i zabraniti svaki nepravilan postupak prema istom". Vi ste objasnili u jednom od odgovora, pošto se to pojavljuje i kod nekih svedoka ... Ovde se, dakle, govori o potpuno slobodnom prolazu, a vi ste govorili o minimiranim delovima teritorija, komunikacija i tako dalje. Zašto je bilo neophodno ukazati na precizan pravac prolaska u skladu sa ovim na šta se, na šta se osvrće i ova naredba generala Lazarevića?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa prvenstveno to znači pružiti pomoć stanovništvu da zna gde može, znači, bezbedno da se kreće. Što se tiče, ovde su u mojoj zoni, znači, postojala samo dva pravca gde se moglo praktično proći i dva granična prelaza. To je granični prelaz Čafa Prušit (Qafa e Prushit) i granični prelaz Vrbnica. Četiri do pet dana stanovništvo je izlazilo preko prelaza Čafa Prušit, ali je moglo da izlazi samo peške. To je težak teren.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, objasnite, molim vas, objasnite, pošto je ovde rečeno, i to ne jednom, kako su morali da napuste svoja vozila, pa da onda pešače do granice, zašto su oni napuštali vozila i pešačili do granice?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Na ovome pravcu, znači, sve je bilo minimirano u protivtenkovskom i protivpešadijskom smislu, pošto je prevoj Čafa Prušit, pruža mogućnost za upotrebu oklopne tehnike, znači sve do sela Žub (Zhub), znači to je dva-tri kilometra u dubinu, bila su, znači, postavljena minska polja, tako da se do sela Žub moglo doći, znači, sa motornim vozilima, a od sela Žub postojao je

samo jedan prolaz kroz minska polja koji smo mi koristili, znači, još u to vreme, ali prolaz je bio takve širine da se moglo ići samo peške i zbog toga, oni koji su hteli da idu peške, išli su znači, peške na taj pravac ili motornim vozilima preko Prizrena i prelaza Vrbnica, takođe za Albaniju. Ovde se, neki svedoci to kažu i to se sad smatra da je, znači, vojska pomagala, ovaj izlazak civila. Vojska je stvarno na ovome mestu kod Čafa Prušit pomagala, ali u smislu što je ponekad žene i decu ili ova starija iznemogla lica, znači, zaobilaznim putem, prema karauli Zulfaj, dovdila, znači, bliže ovome prelazu Čafa Prušit i onda im omogućavala, znači da kroz prolaz u minskom polju, znači napuste teritoriju zemlje i odu, znači, u bezbedan rejon, ali to se, znači, radi o prevoženju samo, znači, žena, dece ili nekih iznemoglih lica i to zaobilaznim putem, znači, preko Zulfaja, jer su tu moglo prići, znači, bliže državnoj granici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne razumem, ali sad se ponovo vraćam na ovu naredbu. Ovde kaže: "Za svo stanovništvo koje napušta ugrožena područja, omogućiti nesmetan prolaz na pravcima", dakle, znači, "zaštiti ih i omogućiti nesmetan prolaz na željenom pravcu". Da li ovo podrazumeva da vi ne smete da zaustavljate, onemogućavate stanovništvo da napušta teritoriju zahvaćenu ratnim dejstvima, nego da im pružite pomoć i da im omogućite da idu u željenom pravcu ...

TUŽILAC NAJS: Ovo je malo sugestivno, nije li?

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC NAJS: Isto tako od marginalne je važnosti za optužnicu.

SUDIJA ROBINSON: Da. Ovo je bilo sugestivno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Prvo, ne vidim da je od marginalne važnosti, jer se stalno govori kako su progoni i kako je zbog progona stanovništvo napuštalo teritoriju. A stanovništvo očigledno napušta

teritoriju iz nekih drugih razloga...

TUŽILAC NAJS: Bojim se da optuženi nije razumeo moju englesku ironiju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs je u stvari mislio da kaže da to jeste važno pitanje i da zato ne treba da bude sugestivno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson (Robinson), ja citiram naredbu, citiram dokument. Ako je citiranje naredbe sugestivno, onda je verovatno i moje pitanje sugestivno. Generale, da vi niste, da vi niste preduzimali te mere, da li bi uopšte stanovništvo moglo da prođe tim pravcem?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Stanovništvo bi imalo strahovito velike gubitke u minskim poljima, znači. A mi nismo, znači, da mi nismo pratili i da nismo obezbeđivali posle prvog ili drugog dana, obezbedili smo, znači, neke trake kojima smi, znači, i obeležili određene, znači, stubiće, tako da smo obeležili onaj deo, da kažem, put ili stazu kojom može da se bezbedno kreće. Znači, naš zadatak je bio da ne dozvolimo da stanovništvo ima gubitaka, znači od naših mina i u našim minskim poljima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, s obzirom da su ta oba pravca bila minirana, vi ste objasnili maločas zbog toga što ste očekivali, eventualno, zbog povoljnih uslova terena, napad oklopnim vozilima iz Albanije, da li je ipak došlo do neke nesreće na tom pravcu, iako je tu prošlo, prošao ogroman broj ljudi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Na pravcu Čafa Prušit nije bilo nijedne nesreće, a jedna nesreća, dve nesreće su bile ovde na pravcu prema Vrbnici. Neposredno, možda 20 metara od same granice, jedno vozilo, vozilo "Lada" (Lada) izašlo je, pošto je bila razminirana samo desna traka autoputa. Znači, zbog neke nediscipline, prešao je, znači, u levu traku da bi pretekao vozila i nagazio na minu sa točkom i to vozilo je, znači, uništeno, a lica su, znači, pretrpela teške povrede i odmah su prebačena preko granice u Albaniju. A na jedan kilo-

metar od tog mesta, dvojica policajaca koja se, takođe, nisu pridržavali tih oznaka koje su bile pored puta, došli su, znači, išli su levom trakom i hteli su da se okrenu od pravca Vrbnice da se vrate prema Prizrenu i sišli su s puta na sporedni put za jedan do dva metra, nagazila na protivtenkovsku minu i obojica poginuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To su jedina dva incidenta koja su se dogodila u vešoj zoni odgovornosti. Sve ostalo ste obezbedili da svi mogu da prođu bezbedno.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, što se tiče miniranja i svega ostalog, to su jedini incidenti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U tabulatoru 445 ima naredba komandanta Krsmana Jelića koja se odnosi na pravila međunarodnog ratnog prava u Vojski Jugoslavije. O kakvom je ovde naređenju reč?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne. To je isto, znači, moje, nego vi isto niste mogli dobro da pročitate. Isto 549. brigada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, znači, opet na osnovu naređenja komande Prištinskog korpusa, isto, znači, upozorenje komandan-tima kako je postupanje i vezano za poštovanje odredaba međunarodnog ratnog prava. I posebno jedno upozorenje. Već je na terenu bilo mnogo eksplozivnih naprava koje su bačene iz NATO aviona, zabrana da se tim nepoznatim predmetima prilazi bez stručnih lica, već da se to samo treba prijavljivati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi ... Ja ovo zaista ne mogu da pročitam jer mi je ova kopija veoma nečitika, ja se nadam da vi imate čitkiju kopiju i sami kažete da je to vaša naredba ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da. To je moja naredba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prva tačka je: "U svemu postupati

po odredbama uputstva za primenu međunarodnog ratnog prava" i tu se poziva na ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Naredbu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... na naredbu ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... na glavu 7 o ranjenicima i glavu 8 o ratnim zarobljenicima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali poziva se na onaj dokument koji smo pominjali na početku, od 1998. godine, znači koji je neprekidno aktuelan. I šta vi ovde kažete? Ko vam je odgovoran?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Odgovorni su, znači, komandanti i komandiri jedinica, kao i svaki pojedini pripadnik brigade.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi govorite ovde u tački 3, koliko mogu da vidim, da protiv svih lica koja krše pravila, odmah da se pokrene postupak.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda u tački 4 da vam se dostavlja izveštaj i prijave redovno.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, o povredama, znači, međunarodnog ratnog prava, znači i sa strane neprijatelja, odnosno i sa strane, ovaj, NATO snaga i da se to radi na propisanom obrascu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, doneli ste i naredbu 31. marta koja se odnosi na ... Ne, 29. marta: "Zbog racionalne upotrebe sredstava u rešavanju borbenih zadataka". Na šta se to odnosi, generale?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa s obzirom da se očekivao, znači, rat i da mogućnosti namenske industrije, već u ovo vreme, su bili kapaciteti namenske industrije znatno oštećeni, znači da se racionalno troši municija, posebno određenih kalibara koje nije bilo, znači, dovoljno u rezervi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a onda i naređenje 31.

marta koje se odnosi na premeštanje jedinica iz sastava sa osnovnih na rezervne položaje, odnosno premeštanje na osnovnim i rezervnim položajima, naređenje. To ste vi potpisali.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je naređenje da bi se sprečili gubici iz napada iz vazduha. Sve jedinice su svakodnevno trebale da imaju, znači, više rejona, znači i da po padu mraka, znači, se premeštaju na druge položaje, kako ne bi, znači, trpeli gubitke od udara NATO avijacije.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, morate da nam kažete koji je to tabulator.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je bio tabulator 447. Ja sam istovremeno hteo da zahtevam, gospodine Robinson, da prihvatite ove dokazne predmete koje sam citirao. Naime, gospodin Kvon (Kwon) je juče ukazao da kad se završi sa ovim setom dokumenata, da onda razmotrite dokazne predmete. Evo, ja sam sada završio sa tim jednim setom dokumenata, pa zahtevam da se to prihvati kao dokazni predmet, taj set kroz koji sam prošao, u skladu sa onim šta je rekao gospodin Kvon.

SUDIJA KVON: Niste obradili 436 i 437, koji onda neće da budu uvršteni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ću da vidim. 436 je vaša naredba, generale, gde govorite o preduzimanju mera zaštite ljudstva i tehničko materijalnih sredstava.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to je ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Telegram, kratki telegram jedinicama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, a govori se u prvoj rečenici: "Očekuje se jak napad snaga NATO po našim jedinicama u pros-

toru" i onda naređujete mere zaštite ljudstva, a u 437, promena rejona, baziranje jedinica neposredno u sumrak. Vi ste objasnili da ste rejone razmeštaja jedinica menjali zbog zaštite jedinica od napada iz vazduha.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na to se odnosi ta dva tabulatora, gospodine Kvon. Ja sam radi uštede vremena smatrao da preko njih može da se ...

SUDIJA ROBINSON: Dobro, gospodine Miloševiću. To je uvršteno. Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Robinson. E sada ću vas zamoliti, gospodine Robinson, da se saglasite, kao što se se saglasili prošli put, da ovaj set dokumenata od tabulatora 448 do tabulatora 469, znači 21 dokument, pređemo po jednom, po onom onakvom ekspresnom postupku, jer se to odnosi na Verifikaciju misiju (OSCE Kosovo Verification Mission) u martu. Dakle da se samo ukaže na neke karakteristične događaje u dokumentu, ponekom koji je potreban, ali ovo je set dokumenata koji se odnosi na Verifikacionu misiju za ceo mesec mart.

SUDIJA ROBINSON: Da, u redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, čuli ste, dakle, da pokušamo da prođemo kroz ove tabulatore, tako da ne moramo svaki da gledamo. Samo ću vas zamoliti da ukažete na neke karakteristične ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Evo prvog ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Karakteristične ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Tabulator 448. To je prvi, znači, tačka 3. Već 1. marta po prijavi, znači nekoga od stanovnika: "Misija OEBS-

a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) je sa oficirima za vezu obišla sela Gornje (Lubinje e Eperme) i Donje Ljubinje (Lubinje i Poshtem). Cilj sastanka i obilaska sela bio je u vezi sa izveštajem misiji da je vojska okupirala prostorije škole u ovim selima i da se zbog toga ne odvija nastava. Na licu mesta u školi, nastavnici i predstavnici sela su izjavili da bi u svako doba, ako zatreba, ponudili vojsci smeštaj i da je to njihova vojska. Potom su izjavili da se nastava odvija normalno, da im ne treba pomoć misije u regulisanju odnosa sa vojskom, jer to oni mogu i sami. Oficir za vezu je izjavio da je boravak u objektu škole i to u delu škole", znači "privremenog karaktera, a predstavnici misije su bili zadovoljni što je prethodna prijava demantovana". Tu je opet obilazak stalno onih sela, nekoliko sela, znači, Dobrušte (Dobruzhe) i tako dalje. Ono je običeno ponovo 2. marta ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde u ovome se ... Ovde se govori o pritužbi nekog seljaka iz istog sela da su mu upali neki sa čarapama i tražili rakiju i cigarete.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Znači, to je prijava i, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda je uzeto da se ispita šta je. On je prijavio da su mu tražili rakiju i cigarete, a da su se kamuflirali da ih ne pozna. Dobro, molim vas, generale, prođite kroz ove, dakle do ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde, znači, to je tabulator 451, tu su zapažanja sa jednog sastanka i pitanja koja je postavila misija, odnosno pitanja koja je postavila, znači, oficiri za vezu, gde su, znači, opet ... Iznosi se, znači, da ja gospodin Voker (William Walker) rekao da u šiptarsko terorističkim snagama postoje dve struje: jedna koja želi, znači, sporazum, druga koja ne želi, ali je rečeno da oni znaju da, kaže: "Predloženi su svakodnevni kontakti. Veruju da vojska neće nikada prva otvoriti vatru i vršiti provokacije." Ali to je ono, kaže "da Šiptari uvek preko mobilnih telefona prvi prijave da je vojska napadnuta".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je on objašnjavao, on zna da vojska neće vršiti provokacije, ali da ovi prijave incident, pa onda po onom principu "ko pre devojci, njemu devojka", je l' po tome, po tome principu je ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... se radilo.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, zatim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Zatim isti taj tabulator, ali sam kraj. Kaže: "Takođe je izjavio da je jedan od komandanata OVK rekao da je OVK odlučila da stvori krizu i isprovocira MUP i vojsku da reaguje i da će se za manje od pet dana nešto da se desi, kako bi se stvorili uslovi za intervenciju NATO. U vezi s navedenim, gospodin Ričard", misli se na gospodina Caglinskog (Richard Ciaglinski) "je izjavio da su napori misije OEBS usmereni na smirivanje OVK i zamolio je da snage vojske ne dozvole da budu isprovocirane i da ne reaguju suviše jako".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li se vi trudili da ne budete isprovocirani i da ne reagujete prejako?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, to je misija, na kraju krajeva, uvek i konstatovala, da je vojska, znači, gledala da ne bude isprovocirana, da je trpela čak i previše, znači, što se tiče ovih provokacija. Sledeći, 452, znači, pa na stranici 2, pod tačkom 3 stoji da: "Pretnje OVK da će izvesti akcije većih razmera, nešto masovno, novi Račak (Recak) ili Markale ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, vi ste upravo sad rekli da su verifikatori uvek zaključivali da je vojska činila sve što može, kako ne bi bila isprovocirana, a da je čak možda bila i previše tolerantna u odnosu na neke provokacije. Da li biste mogli malo konkretnije to da objasnite? Da li to stoji u ovom izveštaju ili se radi o vašoj vlastitoj proceni?

SVEDOK DELIĆ: Ovaj prvi deo koji ste vi napomenuli, znači, to je kako su izjavili verifikatori, a ovo drugo je bio moj odgovor na pitanje gospodina Miloševića, znači da li smo se uzdržavali. Uzdržavali smo se čak i suviše, znači da ne bismo bili isprovocirani i da ne bismo dali povod za intervenciju, znači, snaga NATO-a.

SUDIJA ROBINSON: Ja sam mislio da ste odgovarajući na pitanja gospodina Miloševića rekli da su posmatrači zaključili da je vojska previše tolerantna u odnosu na provokacije. Da li ste to hteli da kažete da su, dakle, posmatrači rekli da je vojska previše tolerantna u odnosu na provokacije ili je to vaša vlastita procena?

SVEDOK DELIĆ: To je moja vlastita procena, a evo šta su rekli posmatrači. Kaže: "Predložili su svakodnevni kontakt i veruju da vojska nikad neće prva otvoriti vatru i vršiti provokacije", ali onda ono: "Šiptari imaju mobilne telefone i uspevaju da uvek prvi nazovu predstavnike misije i kažu, 'evo, pobi nas vojska i milicija' i pošto misija ne zna ko je prvi otvorio vatru, veruju onom ko je prvi nazvao i izvestio o sukobu".

SUDIJA ROBINSON: Gde se nalazi taj deo u izveštaju?

SVEDOK DELIĆ: To je, znači ... Tabulator 451, četvrta stranica, početak.

SUDIJA ROBINSON: Samo da pronađem taj deo kako bih nešto zabeležio. Ne znam da li je gospodin Kej (Kay) pronašao taj deo ili gospodin Najs?

ADVOKAT KEJ: Strana 3, paragraf pri dnu. Govorim o strani 3 engleske verzije.

SVEDOK DELIĆ: Da. Kraj strane 3 i strana 4.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej, nisam pronašao. Gde se nalazi

tačno? Da li je tabulator 451?

ADVOKAT KEJ : Iznad drugog paragrafa, nekih pet redova iznad toga, stoji: "Šiptari imaju mobilne telefone". Dakle to je nekih desetak redova od dna strane tri.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Gospodine Miloševiću, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, verifikatori kažu da su sigurni da vojska neće prva otvoriti vatru. Da li to podrazumeva da ih, pošto kažu da su sigurni da to neće vojska uraditi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kada počnete tako da postavljate pitanje, pitanje će na kraju da bude sugestivno, budući da svedoku predočavate odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Kako su verifikatori u kontaktima sa predstavnicima vojske ocenjivali ponašanje naših snaga, naše vojske?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vojska je državna, znači, jedna institucija, vrlo organizovana, imala vrlo korektne odnose, znači sa verifikatorima i oni su isticali, znači, u celini da su zadovoljni sa tim odnosom, ali istakli su, to smo prošli put napomenuli u mesecu februaru i koji su u celom tom periodu bili neki od problema, znači između vojske i verifikatora. U celini, odnos je bio uvek korektan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. Molim vas idite dalje, da prođemo kroz ovaj set dokumenata koji se odnose na Verifikacionu misiju i koji ide do zaključno sa 469. dokumentom.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 452 na strani 2, sam početak. Već sam rekao, na ovom sastanku na pretnje OVK da će izvesti akcije većih razmera, nešto masovno, novi Račak ili Markale: "Iz više izvora došlo se do informacija da teroristi raspolažu sa šest velikih eksplozivnih naprava koje nameravaju da upotrebe u gradskoj sredini. Moguće je u Prištini (Prishtine)" i tu se pominju, znači, dve pijace. Po izjavi,

članova misije OEBS-a su obećali da će preduzeti mere da ne dođe do toga. Tog 4. aprila, odmah iza toga, tačka 4.: "Da su verifikatori boravili u graničnom pojasu, da su razgovarali sa meštanima sela Kušnin (Kuzhmin) i Damjane (Damjan) i da nisu imali primedbi na ponašanje vojske.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nismo našli taj deo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ponovite, generale ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Tabulator, rekao sam, 452 ...

TUŽILAC NAJS: Druga strana tabulatora 452, pri vrhu.

SVEDOK DELIĆ: Pri vrhu i sledeće što sam pročitao je tačka 4, tačka 4, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možemo li dalje, generale, da prođemo kroz ovo.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Evo, hteo bih tabulator 454, tačku 4 samo da pročitam: "Iz razgovora sa predstavnicima misije OEBS-a došli smo do podataka koji ukazuju da se politika SAD (United States of America) prema Srbiji kad su u pitanju vazdušni udari, delimično menja ...

prevodioci: Samo malo sporije molim vas. Hvala.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... odnosno da raketnih udara neće biti i ako se politički sporazum o KiM-u ne potpiše, a do udara bi moglo da dođe zbog nekog većeg incidenta ili neke veće humanitarne katastrofe. Neki podaci ukazuju da udare iz vazduha ne treba očekivati do 15. aprila kada se proslavlja pedesetogodišnjica NATO pakta".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde tabulator 455, znači 8. marta, to je na jednom sastanku gde su verifikatori, znači, bili prisutni kada se

desio incident, odnosno otvaranje vatre na vojsku. Ali pošto su bili direktno prisutni, jer su već imali otvorenu kancelariju u Žuru (Zhur), oni su ovde verifikovali, znači, napad terorista na vojsku, jer su lično, znači, prisustvovali tome napadu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imate li još nešto karakteristično, generale, u ovim dokumentima?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ima. Ovde pri kraju, znači, opet obilazak ovih sela gde meštani nisu, znači, imali primedbi na ponašanje, ali hteo sam još samo ... Znači, opet jedan napad blizu granice, 13. marta. Znači ekipa verifikatora, znači je prihvatila, znači ... "I verifikovala napad šiptarskih terorističkih snaga na vojsku koje se nalazila na izvršenju redovnih zadataka u rejonu sela Žur."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Možemo li dalje, generale.

SUDIJA ROBINSON: Koji je to broj?

SVEDOK DELIĆ: To je broj 461.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo sad kao da imamo "Ćiru", a ne neku brzu prugu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, prelazimo dosta brzo po ovim ... General je već na 461. Imamo još svega ovih osam dokumenata. Da li tu ima nešto karakteristično, generale, u ovih sledećih nekoliko dokumenata?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde, znači, u dokumentu 463 ima, znači, nekoliko incidenata. Ima 17. marta. To je, znači, tri dana pre nego što je misija otišla sa teritorije Kosova i Metohije, gde su razgovarali sa meštanima sela o njihovim potrebama. U selu Vrbnici su razgovarali sa zamenikom vođe i jedan član misije, gospodin Trevor (Trevor) je potvrdio da se lično uverio da je iz njihovog sela otvarana vatra na vojsku i da im to ni jedna vojska ne bi tolerisala. Savetovao

ih je da sa takvim provokacijama prema vojsci prestanu. On je pitao zašto škola ne radi. Oni su izjavili samo, znači, da ne radi nekoliko dana, znači do ponedjeljka. Tražili su, u smislu, kada ih je pitao za druge probleme, tražili su da im OEBS obezbedi lekara i lekove i to je, znači, 463, tabulator.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imamo još nešto do kraja?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo je tabulator 464. Znači, dana 19. marta na sastanku sa generalom Drevenkijevićm (Karol John Drewienkiewicz) saznali smo da je u 14.00 odlučeno da se izvrši evakuacija Verifikacione misije, jer ista to smatra neophodnim zbog vanredne situacije na KiM-u, a saglasno dogovoru o Verifikacionoj misiji na KiM između SRJ i OEBS-a koji je potpisan 16. oktobra. OEBS traži našu saradnju prilikom izvlačenja misije, od strane MUP-a saradnju na obezbeđenju objekata misije i sredstava, kako kaže gospodin general Drevenkijević: "Odlazimo za kratko da bi se ponovo vratili" i rekao je da će povlačenje početi u 4.30, 20. marta. Sledeći dokument od 19. marta. To je tabulator 465. Znači, na početku kaže: "Saznajemo da verifikatori OEBS-a na terenu ostvaruju svoje obaveštajno-izviđačke aktivnosti putem rada sa kartama VGS-84 iz serije M709, putem kojih uz korišćenje elektronskih i satelitskih forto-odašiljača lociraju pozicije objekata i položaje snaga, posebno Vojske Jugoslavije u operativnoj zoni Lab (Llap) i šire na prostoru KiM-a. Utvrđene pozicije bile bi u eventualno stvorenoj situaciji upotrebljene za navođenje i bombardovanje ciljeva i pozicija vojske od strane snaga NATO". Dalje ima u trećem stavu: "Tokom 18. marta u Skoplju je boravio i direktor misije, gospodin Voker, gde se susreo sa glavnomomandujućim NATO snaga Klarkom (Wesley Clark). Prema Vokeru, evakuacija bi mogla da se završi veoma brzo, pri čemu se za početak dislokacije, izmeštanja, uzima taj današnji dan. To će sve zavisiti od instrukcija i stava OEBS-a u Beču (Vienna)". Sledeći stav je tamo četvrti, preposlednji: "Raspoložemo saznanjima da je Fernando del Mundo (Fernando del Mundo), funkcioner UNHCR-a (United Nations High Commissioner for Refugees) u Prištini, izvršio snimanje navodne

humanitarne katastrofe sa brojnim pokazateljima i TV snimke prosledio poznatim svetskim informativnim agencijama". I postoji još taj poslednji izveštaj, tabulator ... U stvari pretposlednji tabulator 466 da je u toku 20. marta izvršeno plansko izmeštanje, znači, misije, da je počelo u 4.20, da je misija bila potpuno obezbeđena i da, znači, u toku izmeštanja nije bilo nikakvih problema. 21. marta, znači, izveštaj, da je nakon odlaska OEBS-a 20. marta, znači, procena je da je u prostoru ostalo od 200 do 300 pripadnika, od toga oko 30 do 50 oficira koji su u ulozi vazduhoplovnih oficira za navođenje i artiljerijskih izviđača za upravljanje vatrom. Obeležavanje ciljeva i određivanje koordinata je, po našoj proceni, uglavnom već završeno u sklopu ranijih zadataka Verifikacione misije na prostoru KiM-a. U tabulatoru 468, znači, to je polovina stranice. Znači preko još uvek aktuelnog prevodioca u misiji OEBS-a, u kancelariji misije savezne Vlade, primljena je poruka generala Drevenkijeviča, da uputimo telefonskim putem demanti misiji OEBS-a, znači, koja se tada nalazila u Skoplju, generalu Drevenkijeviču da na prostoru KiM-a nakon njihovog odlaska nije nastupila humanitarna katastrofa na kojoj su šiptarski ekstremisti uporno insistirali kroz mnogobrojne telefonske pozive i molbe za pomoć. Oni su, između ostalog, navodili da su snage bezbednosti intenzivirale borbena dejstva prema šiptarskom stanovništvu, da nastavljaju sa paljenjem kuća, da se narod masovno iseljava, da ima mnogo civilnih žrtava i da je došlo do egzodusa stanovništva. "Sve ovo je sračunato u cilju izazivanja i iznude intervencije NATO. Nama je u misiji sve ovo jasno, samo nam je potreban vaš demanti", naveo je general Drevjenkijevič. Naš demanti je upućen generalu Drevenkijeviču putem, znači, telefona u direktnom kontaktu sa njegovim službenim prevodiocem, gospođom Marinom. I posledni tabulator 469 govori o tome da je, da su i humanitarne misije, znači 23. marta napustile teritoriju Savezne Republike Jugoslavije preko prelaza Đeneral Janković (Hani i Elezit) i da je Makedonija, znači, zatvorila granični prelaz prema Jugoslaviji, a da je na graničnom prelazu zadržana grupa od oko 300 do 500 šiptarskih izbeglica koji su želeli da odu u Republiku Makedoniju. To

je kraj ovih tabulatora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Vi ste sada pomenuli da je misija, da su članovi misije pravili neke zabeleške o koordinatama. Kakvim koordinatama? Kakve ste koordinate pominjali? O čemu se tu radilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Članovi misije su imali GPS uređaje i to GPS uređaje tipa "Magelan" (Magellan). Znači tamo gde su ... Ja mogu da govorim konkretno za moju zonu. Samo jednom su članovi misije ušli direktno u moju kasarnu i boravili u mojoj kancelariji. Moja kancelarija je direktno pogođena, znači, iz vazduha. Samo jednom su mi članovi misije bilim značim na objektu Čeja gde su gledalim značim tenkove, slikali se sa tenkovima i tako dalje. Taj objekat Čeja je u prvom bombardovanju već pogođenm a posle toga je još bombardovan 700 puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale, da li su članovi Verifikacione misije prikupljali obaveštajne informacije o našim snagama i njihovom rasporedu u funkciji pripreme NATO agresije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Naše procene su, ja ne govorim o svim članovima i ne mogu sada izdvojiti koji su prikupljali, a koji nisu, jer je bio sigurno i veliki broj njih koji su vrlo pošteno, znači, radili svoj posao. Ali bilo je onih koji su prikupljali podatke o našim snagama. Ja u nekoliko primera to, na kraju krajeva, to mogu i da navedem da je postojala, znači, direktna komunikacija između članova misije, preko satelitskih telefona sa komandantima OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O tome, kažete, da imate podatke?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: A pošto sam to lično, na kraju krajeva, doživeo i lično sam bio prisutan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, generale. Hvala. Gospodine Robinson, moj je zahtev da prihvatite ove dokazne predmete, zaključno sa 469., da bismo mogli da pređemo dalje.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Prihvaćemo ih. Nisam siguran da imamo prevod svih ovih dokumenata. Ukoliko još postoje neki dokumenti za koje nismo dobili prevod, ti dokumenti će da budu obeleženi za identifikaciju dok ne dobijemo prevod.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Generale, doneli ste naređenje 2. aprila koje se odnosi na preduzimanje mera i zaštitu ljudstva u rejonu razmeštaja. To je tabulator 470. O čemu se tu radi?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, recite nam, otprilike, kada ćete da završite sa glavnim ispitivanjem? Koja je vaša procena?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislim danas, gospodine Robinson. Zaista nastojim da idem što brže. Ne mogu, ima veoma mnogo dokumenata. U pripremi ovog svedoka bilo je 10.000 dokumenata. To je, znači, samo 6 posto dokumenta stavljeno u ove fascikle ovde. Ali je neophodno da se vidi kako je vojska radila. Kako je funkcionisala. Vi vidite da idemo po događajima koji su, i te kako bitni, jer se pominju u jednom sasvim drugom svetlu i u ovim optužbama gospodina Najsa i u izjavama njegovih svedoka.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo naređenje je napisano na osnovu prvo usmenog naređenja komandant Prištinskog korpusa ...

SUDIJA ROBINSON: Izvinjavam se što moram da vas zaustavim, međutim sada je 10.30 i moram da prisustvujem jednom sastanku. Nastavićemo za 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, u dokumentu 471 je "Zapovest za razbijanje i uništenje šiptarskih terorističkih snaga u

rejonu Jablanice (Jabllanice)“. Molim vas samo da brzo pređemo preko, preko ove zapovesti.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je rejon Jablanica koja se nalazi severozapadno od Đakovice. To je teritorija na kojoj je, takođe, bila velika koncentracija šiptarskih terorističkih snaga i to je upravo na ovome pravcu koji, znači, direktno izvodi prema Juniku i prema karauli Košare (Koshare), gde će od 9., znači, biti vođene, znači, najžešće borbe u toku rata. I radi se, znači, ovo je naređenje pretpostavljene komande o razbijanju šiptarskih terorističkih snaga u rejonu Jablanice. Ono je poslato, znači, svim jedinicama korpusa koje u tome učestvuju, znači ona klasična zapovest i ovde zadatak moje brigade ovaj put je bio da samo vrši, znači, blokadu te zone i to sa linije Crmljane (Cermjan), selo Raskoc (Raskoc) i da podržava snage MUP-a u toku izvođenja napada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I ovde u zapovesti se ukazuje u tački 7: “Uhvaćene teroriste sprovoditi do sabirališta za ratne zarobljenike”, a onda, “prilikom izvođenja borbenih dejstava zabraniti nekontrolisan ulazak pripadnika jedinice u naseljena mesta, pljačku imovine, vojne opreme neprijatelja, leševa, kao i ulazak u neprijateljska skloništa pre dolaska stručnih organa”.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kao i u prethodnoj zapovesti, znači, isto. To je sadržaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To je potpuno, potpuno isti, isti postupak. Da li ima nešto posebno karakteristično ovde, na čemu bi se morali da zadržimo ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako nema da idemo dalje.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Idemo dalje, sada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U 472. dokumentu je odluka. Ja vidim na, to je karta. Tu se vidi 125. motorizovana brigada, 252. i dole na jugu 549., to jest vaša brigada.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, to je, znači, uz ovu zapovest

pretpostavljene komande, to je karta na kojoj se vidi, znači i grafički prikazani zadaci jedinica, između ostalog i zadatak moje brigade.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A u tabulatoru 473 je još jedna karta. Na šta se ona odnosi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, takođe, karta pretpostavljene komande koja se odnosi ... Znači to je ... Praktično odnosi se i na ovaj zadatak koji je već dat, ali i na, znači, kontrolu teritorije gde su već razbijene snage u rejonu, znači, Mališeva i posebno se misli na Mališevo. To je isto od pretpostavljene komande, znači, karta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U dokumentu 474, vi ste napravili jedan izveštaj koji se odnosi na stanje na teritoriji u zoni odgovornosti i uputili ga komandi Prištinskog korpusa. Molim vas da se ukratko zadržimo na tom dokumentu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, ovde je, znači, moj izveštaj komandi korpusa o tome šta se dešava na teritoriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na početku, generale, vi već u trećem redu kažete: "Poseban problem predstavlja pojava velikog broja izbeglica".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, znači, to je u trećem redu, tabulator 474.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I onda govorite koliko je izbeglica. Kažete: "Sama pojava izbeglica, posebno u tom broju, bila je iznenađenje. Stav vlasti prvih dana je bio da se ne dozvoli da izbeglice napuste zemlju, već da se svi vrate u mesta življenja. No to je bilo nemoguće sprovesti, jer su izbeglice pristizale u sve većem broju i iz najudaljenijih delova Kosova i Metohije".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda govorite: “Prvih dana, znači od 24. do 31. marta izbeglicama je bilo dozvoljeno da bez problema ulaze u Albaniju da bi se onda zabranio njihov ulazak, prvo u Makedoniju, a zatim u Albaniju”. Jesu li to naše vlasti ili makedonske i albanske vlasti zabranile bile ulazak?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, ovo su, znači, na mom pravcu ovde, vlasti u Albaniji, jer ja ne znam, ali nešto se dešavalo, znači, na granici, tako da izbeglice nisu mogle dva ili tri dana da prolaze, a posle toga ulazak izbeglica je bio znatno sporiji, jer, koliko smo mi sa naše strane mogli da zapazimo, da su posle ovoga datuma izbeglice evidentirane i da je zbog toga bio sporiji njihov ulazak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada ...

SUDIJA KVON: Generale, ovde u ovom izveštaju vi kažete da je stav vlasti prvih dana bio da se izbeglicama ne dozvoljava da napuste zemlju. Jeste li videli takvu vrstu dokumenta?

SVEDOK DELIĆ: Ne, ovde i piše, kaže, to sam saznao, znači, u kontaktu sa MUP-om, sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, sa načelnikom sekretarijata koji je meni, znači, bio, da kažem, ravan na toj teritoriji, ali, znači u odnosu na svoje snage, na MUP.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle da se ne dozvoli da izbeglice napuste zemlju, već da se vrate u svoja mesta ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Življenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... življenja. Dobro. Onda kažete da je to bilo “nemoguće sprovesti, jer su izbeglice pristizale u sve većem broju iz najudaljenijih delova Kosova i Metohije.”

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa kako ja to objašnjavam? Znači kada bi bile zaustavljene sve izbeglice i kada ne bi bilo novoga priliva, mi bismo mogli da vratimo jednu kolonu. Ali koline su pristizale iz svih pravaca. Bilo je dosta i alternativnih puteva koji su tek, recimo, u blizini Prizrena ili na pola puta između Prizrena i Đakovice, izlazili na

glavni put i onda je se pravila jedna neprekidna kolona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, sada vi u ovom izveštaju govorite o tome šta ste zaključili iz razgovora: "Na osnovu razgovora koje smo vodili sa licima u izbegličkim kolonama, može se zaključiti da su osnovni razlozi napuštanja teritorije sledeći" i sad vi iznosite ovde u ovoj opsežnoj informaciji šta? Pod "a": "strah od predstojećih većih borbi koje se očekuju između naših snaga, s jedne strane i snaga OVK i NATO pakta s druge strane."

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Oni izjavljuju da će se borbe voditi verovatno na čitavoj teritoriji i sa velikim intenzitetom i da neće imati gde da se sklone. Na našu ponudu da idu u Srbiju izjavljuju da je realno očekivati da tamo neće biti dobro prihvaćeni, jer su njihovi sunarodnici prouzrokovali rat".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je taj stav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda, to je pod "a". Pod "b", vi kažete: "Jedan broj Šiptara izjavljuje da ide iz zemlje da ne bi bio mobilisan nasilno u redove OVK i da je praksa da svaka porodica da određen broj članova u OVK ili da plati veću sumu novca".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je bila praksa i 1998. godine i 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda pod "c" kažete: "Veći broj izbeglih lica izjavljuje da se plaši vojske i policije, a posebno da se plaše Arkanove vojske, no na pitanje da li su videli Arkanovu vojsku, nijedan to nije potvrdio, već samo rekao da je čuo od drugih. Verovatno je po sredi psihološko-propagandna aktivnost OVK da bi se pokrenuo što veći broj stanovnika da napusti teritoriju", to je vaša ocena. "Na pitanje da li se plaše nas, vojske i da li smo im nešto loše uradili, svi odmah odgovaraju da se ne plaše vojske, da je to njihova vojska i da bi ostali kada bi ona bila u njihovim mestima. No bez obzira na izjave, smatramo da je strah od vojske i policije opravdan,

jer su mnoge porodice imale svoje članove u OVK, te se plašile našeg reagovanja na ta saznanja". I onda kažete pod "d": "Strah od NATO bombardovanja je u svim grupama istican na prvo mesto, jer kažu da oni ne razlikuju vojsku i civile i da ne gledaju gde gađaju" i onda govorite da većina ima dovoljno hrane i da je samo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi sada čitate taj dokument. Prevodioci vas mole da čitate sporije. U svakom slučaju, vreme je da postavite pitanje svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, vi kažete da su sve ovo razlozi koje ste ustanovili na osnovu razgovora sa izbeglicama iz kolona.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, razgovarao sam, znači, više puta, ne jednog dana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li vi lično razgovarali?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, lično sam razgovarao. Lično sam u nekoliko navrata i prižio pomoć pojednim, znači, ljudima ili pojedinim grupama ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ovde kažete pod "d" da je strah od NATO bombardovanja u svim grupama istican na prvom mestu, jer kažu da oni ne razlikuju vojsku i civile i da ne gledaju gde gađaju. Jesu to vama lično rekli?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to su meni lično rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ove smo ostale razloge već citirali. Vi sad kažete na drugoj strani, na početku, pa ću vas pitati kakav je bio odnos policije i vojske prema licima u kolonama.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U celini se može reći da je odnos bio korektan. Međutim, po izveštaju starešina, znači, jedan manji broj pripadnika MUP-a i ... Znači manji broj pripadnika vojske pokušao je da od izbeglih lica oduzme stvari, prvenstveno novac ili vozila. Svi ovi slučajevi koje su nam prijavile patrole MUP-a ili patrole vojne

policije, su razrešeni, tako da je osam lica, dva vojnika i šest vojnih obveznika disciplinski kažnjeno. Protiv šest lica su podnete krivične prijave i isti su uhapšeni. To su pripadnici, znači, moje jedinice.

SUDIJA KVON: Generale, da li se sećate koliko ste Albanaca sreli u to vreme? Naime, zanima me na koliko se razgovora sa Albancima bazira ovaj vaš izveštaj?

SVEDOK DELIĆ: Albanaca ... To su bile, znači, neprekidne kolone, a ja sam razgovarao, znači, ne jednog dana, nego na različitim mestima, znači na komunikaciji između Prizrena i Đakovice, razgovarao sam desetak puta. Nekad sam se zaustavio sa svojim vozilom, jer je ... Video sam, recimo, to je bilo u tri navrata, da su vozila se pokvarila, znači tih Albanaca i da su stajali pored puta, pa sam se zaustavio da ih pitam, ovaj, zbog čega stoje, koji je problem i u dva navrata to su, znači, bili traktori, znači, bile su im one gume, one velike, znači, otišle i rekli su da ne mogu taj problem da reše. Ja sam, znači, rekao da slobodno mogu sa traktora koji su ... Bilo ih je mnogo mesta na putu koji su napušteni, jer im je takođe nešto bilo neispravno, da mogu da skinu taj točak i da nastave dalje put. I onda sam ih pitao i zašto idu, iz kojih su mesta i zbog čega idu, znači, za Albaniju. I treći put sam pomogao jednom čoveku. Kod njega motor na njegovom vozilu, znači, se pokvario i nije više radio i onda sam, znači, posle razgovora sa njim, jer je njegova porodica bila, ovako, brojna, pitao kako mogu da mu pomognem. Kaže: "pa možete da mi pomognete ako biste zaustavili neko vozilo i naredili mu da ja mogu da zakačim svoje vozilo i da me šlepa do Albanije." Ja sam sačekao prvo vozilo za koje sam smatrao da može to da uradi. Znači, zaustavio sam ga, pitao sam toga vozača i vlasnika da li bi hteo da pomogne ovome čoveku, na šta je on reko "u svakom slučaju, nema problema, hoću da mu pomognem" i, znači, zakačio je vozilo koje je bilo neispravno i nastavio, znači, put.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se ...

SUDIJA KVON: Izvinjavam se. Znači ovaj izveštaj je rezultat vaših ličnih kontakata sa izbeglicama?

SVEDOK DELIĆ: Znači na tom pravcu vi pitate koliko je bilo izbeglica. Bilo ih je mnogo.

SUDIJA KVON: Ne, ne. Ne, ne. Ja vas pitam sa koliko ste ljudi vi lično razgovarali. Znam da ste rekli, otprilike, desetak puta.

SVEDOK DELIĆ: Desetak puta sam, znači, razgovarao.

SUDIJA KVON: Hvala. Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ovde govorite dalje, pred kraj, gde opet nabrajate nekoliko tačaka: "Zanimljiva su gledišta organa lokalne samouprave o razlozima odlaska Šiptara za Albaniju. Pored onih koje smo mi naveli, oni ističu još i sledeće: 1. Odlaze iz zemlje po unapred pripremljenom scenariju humanitarne katastrofe, kako bi opravdali bombardovanje i agresiju i 2. odlaze i napuštaju teritoriju, kako bi NATO mogao ubuduće da neselektivno bombarduje sve ciljeve, jer će na Kosovu i Metohiji ostati samo Srbi i oni koji ih podržavaju".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. To je bilo mišljenje, da kažem, lokalne samouprave, odnosno to je bilo mišljenje prvenstveno, znači, Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA KVON: Da li ste vi zaključili da je ono šta oni govore uverljivo?

SVEDOK DELIĆ: Pa ja sam već naveo ove svoje razloge, međutim, ovaj, ovi njihovi razlozi, zato sam ih i naveo, su bili interesantni i sigurno danas, znači posle toliko vremena, ja smatram da je postojao pripremljeni scenario.

SUDIJA KVON: Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, ja bih želeo da vas pitam šta vas je potaklo na te razgovore?

SVEDOK DELIĆ: Jednostavno ja znam da u svakom ratu ima izbeglica, ali izbeglica je bilo mnogo. Znači te su kolone bile neprekidne i pošto sam video, znači da ima izbeglica iz drugih ... Da to nisu izbeglice i to u većini, znači, sa moje teritorije, već sa drugih teritorija, jednostavno, kao čovek želeo sam ...

SUDIJA ROBINSON: Konkretno, šta vas je navelo na to da ljudima postavljate ovu vrstu pitanja koja ste postavljali? Dakle koji su razlozi toga da oni odlaze?

SVEDOK DELIĆ: Pa upravo zbog toga što sam želeo da, jer ja sam razmišljao o nekim razlozima, znači sa svoje tačke kao, znači, komandant, ali sam želeo da čujem od tih ljudi, direktno znači, od pojedinaца koji su odlazili, da mi oni kažu koji su, znači, razlozi njihovog odlaska.

SUDIJA ROBINSON: Izvoite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Generale, vi ste doneli jedam video snimak sa tim ljudima koji odlaze iz Srbije u Albaniju, kako oni kažu, "zbog straha od bombardovanja NATO snaga." To je video zapis sa graničnog prelaza Vrbnica i nosi datum 13. april 1999. godine. Da li možemo da vidimo taj zapis? To je ... naslov je "Granični prelaz Vrbnica, 13. april 1999. godine". To kažem zbog tehnike, a to je tabulator 475.

(Video snimak)

SVEDOK DELIĆ: Ovo je Albanija. Trenutno. Ovo je, znači, naš granični prelaz.

Izbeglica 1: Danas smo stigli. Idemo u Albaniju.

Novinar: Zbog čega bežite?

Izbeglica 1: Bežimo zbog bombardovanja.

Izbeglica 2: Ja sam Fari Asami (Fari Asami) i idem u Albaniju zato što se plašim bombardovanja.

Novinar: Da li ste imali ikakvih problema na putu od Kosovske Mitrovice (Mitrovice) do ovde.

Izbeglica 2: Ne, nismo imali nikakvih problema.

Izbeglica 3: Ja sam Zajmi iz Kosovske Mitrovice. Moja porodica je morala da ode, jer svi beže od bombardovanja. Životi su nam u opasnosti zbog NATO bombardovanja. Upravo sam došao iz Mitrovice i nisam imao nikakvih problema, štaviše, niko mi nije ništa ružno rekao. Došli smo ovde sa 20 autobusa, 150 ljudi i svi su ovde.

Izbeglica 4: Došla sam iz Đakovice. Tamo nismo imali nikakve sukobe, ali moram da bežim dok se situacija ne stabilizuje, kao što je i situacija sa drugima.

Novinar: Da li ste imali ikakvih problema na putu do ovde?

Izbeglica 4: Ne. Bežimo zato što se plašimo pucanja, a mi, obični ljudi, mi nismo krivi. Svi ljudi su dobri, Srbi i Romi takođe.

Novinar: Da li se protivite bombardovanju NATO?

Izbeglica 4: Naravno. Nismo očekivali da će tako nešto da nam se dogodi.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovde imamo i snimak nekih oslobođenih Albanaca iz opštine Prizren. To je tabulator 476 koji ste vi doneli. Odnosi se na 14. april. Možemo li njega da vidimo?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pustite da nam prvo

general kaže odakle dolazi taj snimak.

SVEDOK DELIĆ: Ovo je video snimak, znači, Radio-televizije Srbije, studija Prizren.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A to je, ako sam dobro zapamtio, generale, prelaz Vrbnica.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, granični prelaz Vrbnica, to je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I rekli ste 14 kilometara od Prizrena, je l' tako?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 14 kilometara od Prizrena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro i to pravi taj studio u Prizrenu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Da li možemo da vidimo sledeći? To je tabulator 476.

SUDIJA ROBINSON: Da.

(Video snimak)

Novinar: Odakle ste?

Izbeglica: Iz Ljubižde (Lubizhde).

Novinar: Koja je to opština?

Izbeglica: Prizren.

Novinar: Dobro, recite nam šta se desilo sa vama proteklih nekoliko dana?

Izbeglica: Pre pet dana smo bili u šumi.

Novinar: Dobro.

Izbeglica: I tu je bila armija.

Novinar: Dobro.

Izbeglica: UČK.

Novinar: UČK?

Izbeglica: Da.

Novinar: Koliko je vas bilo tamo?

Izbeglica: Bilo nas je nešto oko 200.

Novinar: Žena, dece ...

Izbeglica: Žena, dece i muževa.

Novinar: Dobro. Jesu ti UČK bili naoružani?

Izbeglica: Jesu.

Novinar: Šta su ... Jesu vam davali hranu i vodu?

Izbeglica: Nisu.

Novinar: Nisu vam davali ni hranu ni vodu. Znači pet dana ništa niste jeli?

Izbeglica: Ništa nismo jeli i više od pet dana ...

Novinar: U planini.

Izbeglica: Da.

Novinar: Znači oni su vas držali kao taoce.

Izbeglica: Da.

Novinar: Dobro. Pet dana u planini ...

Izbeglica: Bili smo gladni i žedni. Nismo mogli ni da jedemo ni da pijemo od njija.

Novinar: Dobro.

Izbeglica: Dve nedelje smo bili u šumi.

Novinar: Dobro.

Izbeglica: Došli su jugoslovenska armija, rasterali su ih ...

Novinar: Koga su rasterali?

Izbeglica: Rasterali su tu UČK.

Novinar: Dobro.

Izbeglica: Uzeli su nas, doveli su nas kod kuće i bili smo na nekom dvorištu.

Novinar: Dobro.

Izbeglica: Dali su nam 'ranu, dali su nam sokove, vodu odma', pili smo ...

Novinar: Je li se vojska lepo ponašala prema vama?

Izbeglica: Jeste, samo se puno bojala.

Novinar: Dobro. Znači vi ste se puno bojala.

Izbeglica: *I ja sam se bojala puno i za decu sam se bojala puno ...*

Novinar: *A videli ste da vam je vojska pomogla.*

Izbeglica: *Već nam je pomogla puno.*

Novinar: *Dobro, hvala. Da li je sve ovo po vama moralo da se dogodi?*

Izbeglica: *Ne bi. Dok su počeli ovi naši da pucaju i Amerika da nas bombarduje, onda se sve drugačije ponašalo, a mi smo do sada živili lepo tu. Nismo nikaki imali problema.*

Novinar: *Dobro. Hvala. Kako se zovete?*

Izbeglica: *Ja se zovem Najoval Velji (Najoval Veli).*

Novinar: *Odakle ste?*

Izbeglica: *Iz Ljubižda Has (Lubizhde e Hasit), srez Prizren.*

Novinar: *Srez Prizren?*

Izbeglica: *Da.*

Novinar: *Šta ste po nacionalnosti?*

Izbeglica: *Albanac iz Jugoslavije .*

Novinar: *Dobro, hvala.*

Izbeglica: *I živim u Jugoslaviji.*

Novinar: *Hajde da vidimo šta je bilo zadnjih nekoliko dana sa vama? Šta se dešavalo?*

Izbeglica: *Pa dešavalo se da smo bili, sve smo izašli u šumu, zbog ovaj ...*

Novinar: *Ko je bio u šumi?*

Izbeglica: *Bili smo deca i žena i starci i mladi ...*

Novinar: *Dobro ...*

Izbeglica: *... smo bili ...*

Novinar: *Zašto ste otišli u šumu?*

Izbeglica: *Pa zato što su, ovaj, bili teroristi.*

Novinar: *Teroristi ...*

Izbeglica: *Mi smo uplašili.*

Novinar: *Uplašili ste se ...*

Izbeglica: *Nismo dali da jede, da pije.*

Novinar: *Nisu vam dali da jedete i da pijete?*

Izbeglica: *Pa da. I posle došli jugoslavenska vojska i isterali ...*

Novinar: *Je l' vam vojska jugoslovenska dala da jedete i da pijete?*

Izbeglica: Oni dala da jede, da pije i sad smo došli ovde. Imamo sve.

Novinar: Dobro.

Izbeglica: I da jedemo i da pijemo. Nema nikavih ...

Novinar: Znači jugoslovenska vojska vas čuva?

Izbeglica: Jeste tu ...

Novinar: Dobro.

Izbeglica: Sad svi smo sa decama i ženama ovde.

Novinar: Dobro. Velija, šta vi kao stari Albanac, stari Šiptar mislite, da li je do ovoga moralo da dođe i ko je kriv za ovo što se dešava?

Izbeglica: Pa ne bi treba da dođe do toga. To su bili krivi, ovaj, Amerikanci, što kaže danas će NATO da uđe i da bude ovako, a narod se muči ovako. Do sada smo jedali, pili smo zajedno i niko nije mogao da, da ti kaže zašto ti si Šiptar, a radiš ovako ...

Novinar: Dobro Velija ...

Izbeglica: Nije smeo niko da kaže ništa.

Novinar: A šta mislite o teroristima UČK?

Izbeglica: E sad, sad ovaj oni su napravili ovaj gužvu, sad mi se mučimo, seljaci i svi se mučimo.

Novinar: A da li su oni trebali da se bore protiv jugoslovenske ...

Izbeglica: Pa ne bi trebalo da se bore ...

Novinar: Je l' ste živeli lepo u Jugoslaviji?

Izbeglica: Mi smo živeli sve lepo. Mi smo imali sve: da jedemo i da pijemo. Ide u grad, niko te ne može da te dira, da ti kaže da si ti Šiptar, beži odavde. Ti si ...

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle oni su bili jedno vreme pod kontrolom, pod kontrolom UČK, dok vojska nije došla i rasterala UČK. To je ovo šta oni kažu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je ovde, znači zapadno od Prizrena, Ljubižda Has. Znači ispod planine Paštrik (Pashtrik). To je to, znači, mesto i znam da je tamo bila, znači, jedna teroristička grupa od

nekoliko desetina terorista.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi razjasnili zašto su držali te građane tamo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa to su bile grupe, znači, koje su se iz dubine teritorije spremale, znači, da pokušaju proboj prema Albaniji. Znači da odu za Albaniju, a ovo stanovništvo koje je ovde iz tog sela Ljubižda, bilo je, znači, u ovim šumama negde, znači držali su negde kao svoje obezbeđenje, u neku ruku, znači, kao taoce.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. Vi ste doneli i snimak mesta koje je NATO bombardovao, a radi se o koloni ljudi na putu Prizren - Đakovica 14. arila ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je ono, to je ono bombardovanje koje smo pominjali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da pogledamo i taj snimak, to je tabulator 477.

TUŽILAC NAJS: Možemo li prvo da čujemo poreklo prethodnog video snimka.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, neka nam svedok kaže izvor prethodnog video snimka.

TUŽILAC NAJS: A zanimaju me i imena novinara koji su sačinili tu reportažu.

SVEDOK DELIĆ: Isto, znači, kao i onaj prethodni, znači Radio-televizija Srbije, studio u Prizrenu. A, znači, urednik ovaj koji je ovo snimao, je Borivoje Ugrinović, a snimatelj se preziva Šanjević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nadam se da je dovoljno dao podataka general o novinaru i snimatelju ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: I dan-danas rade u Radio-televiziji Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Da pogledamo sada ovaj sledeći snimak.

(Video snimak)

Novinar: Vama su skoro sva deca, koja su krenula sa vama, povređena?

Izbeglica: Jeste. Imam i povređenih, imamo i mrtvih. Imam svastiku od 22 godina što je umrla sad. Ostavila je sina godišnjaka. Tu su mi petoro sina, mojih. Svi su ranjeni. U ... (nerazumljivo) ... smo приметили, videli ... (nerazumljivo) ... jedan, imali smo sreće tu. Kad smo došli u Pejani, tu su pale ne znam koliko komada, bogami. Ne znam koliko. Ima petoro ubijenih, svi su tuna.

Novinar: To samo na jednom mestu?

Izbeglica: Na jednom mestu, to sve samo na jednom mestu. Baš u Pejani gde je ona fabrika cigli ili kako se ... beše ...

Novinar: Da li su vam deca teško povređena?

Izbeglica: Evo vam ... nema Ima u grudji, ima još u nogama tamo. Drugi sin tamo i na glavi ima ranu i to veliku ranu ... Ovom nisu baš tolike ... U nogu su ... Sin imam tamo dva ... I oni koji su bili samnom ... Na glavu ima ... Jedna žena ima povredu ovde, na vrat ...

Novinar: Šta kažu doktori, hoće li da bude dobro?

Izbeglica: Rekli su ... Pomogli su dosta, bogami ... Rekli su da neće biti opasno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo je bolnica u Prizrenu. Ovde nije bilo prevoda u jednom delu. Da li ste čuli šta kaže o tome? Koliko je bilo projektila koji su pali?

(Kraj video snimka)

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovaj snimak ... Znači, ja sam rekao da

je na više mesta ta kolona bombardovana, znači od Đakovice do Prizrena a ovo je bila lokacija najbliža Prizrenu, znači između Pirana i Landovice (Landovice), kod fabrike crepa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On i pominje to.

SUDIJA ROBINSON: Ko je napravio ovu reportažu i kada?

SVEDOK DELIĆ: Ovu reportažu ... Znači ovde piše, na snimku je pisalo kad je napravljena. Znači 14. aprila je i bilo bombardovanje, 14. aprila je napravljena, a videli ste, znači, lice koje sam kao urednika pominjao, znači, on je ovde bio i držao mikrofona. Znači, ja ga poznajem po glasu. To je, znači, Borivoje Ugrinović. Znači Radio-televizija Srbije, studio Prizren.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Generale, vi ste doneli snimak sa mesta koje je NATO bombardovao. To je Podrimska ulica u Prizrenu, a bombardovanje je bilo 30. aprila. Da vidimo taj snimak. To je tabulator 478.

(Video snimak)

SVEDOK DELIĆ: Prilikom ovog bombardovanja poginula su četiri lica, a više lica je ranjeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ta ulica?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je ta ulica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ima u blizini bilo kakav vojni objekat?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, ovo je naselje Roma, znači.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' ovo vaš sanitet generale?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Ovde se priča na tri jezika, na srpskom, albanskom i romskom. Znači svi zajedno rade na otkopavanju. I policija i vojska i vatrogasci, svi zajedno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se pominje da otkopavaju nekoga.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tu su policajci. Jeste li vi bili toga dana u Prizrenu, generale?

(Kraj video snimka)

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Ono ... Videli su se vojnici iz moje sanitetske čete, zatim policajci redovne policije, vatrogasci koji takođe pripadaju policiji, Romi, Albanci, znači videli ste da se priča na tri jezika. Svi su, znači, zajedno radili da se ovo reši.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se na onom delu snimka gde se vidi cela ulica, otprilike vidi ceo taj deo koji je bombardovan ili je deo širi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa, znači, tu je uništeno oko 50 kuća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo u tom jednom udaru?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da. Samo u tom jednom udaru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Dobro. Hvala, generale. Molim vas da vidimo sada video snimak, takođe Prizren, Koriša, na dan 14. maja. To je tabulator 479, 14. maj 1999. godine.

(Video snimak)

Novinar: Kadrija, Recite nam kako se sve ovo dogodilo?

Izbeglica: Dogodilo se mi smo legli da spavamo. Odjednom ceo prostor se osvetli i odjednom eksplozija, beng, velika. Pa je druga odmah iza, pa je treća, pa smo mi počeli da pobegnemo dole ... Pa je četvrta pred nama. Pa su trojica ostali iz te grupe mrtvi. Pobegli smo skoro dole ... Pa, prestalo je ...

SVEDOK DELIĆ: Ovo su ljudi koji su potpuno izgoreli

Izbeglica: ... ne pitaj, negde do 3.00 ... Da li je bilo ... Do 3.00 i nešto bile eksplozije. Pa smo ušli na neke žbunove, jer plašili smo se da nas ne vide opet i tu se skupili i tako. Kad smo došli gore, troje mrtvih našli. Ovi svi imaju mnogo više, sa gornje strane.

Novinar: Koliko vas je ukupno bilo?

Izbeglica: Mi smo bili negde 140, 150, ta grupa dole, a ovi su 500 bili, 500 ako ne i više

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Bolnica u Prizrenu.

Novinar: Jeste čuli avione?

Ranjenik: A čuli smo. Potpuno čuli smo, tri puta, tri puta.

Novinar: Pa šta bi rekli tim ljudima koji bombarduju, koji ubijaju žene i decu?

Ranjenik: Šta bi rek'o? Bog da im sudi, mi ne možemo

Novinar: Kako se zovete?

Ranjenik: Aslaj Amir (Aslaj Amīr).

Novinar: Je l' vam neko poginuo? Je l' znate kako su vaši?

Ranjenik: Još ne znam ništa, još ništa ne znam. Samo sebe znam.

Novinar: Jeste čuli avione?

Ranjenik: Da, ali ne znam ko je gađao. Bila sam u polju.

Novinar: A šta biste rekli tim ljudima koji su vas bombardovali?

Ranjenik: Kako možete da bombardujete decu i ljude na traktor.

Novinar: Ko vam je pritekao u pomoć?

Ranjenik: Ovi ljudi iz bolnice?

Novinar: Kako se zovete?

Ranjenik: Ljuljeta Ajetaj (Luleta Ajetaj).

Novinar: Jeste čuli avione?

Ranjenik: Jesmo, jesmo, čuli smo, jesmo. To je katastrofa bila.

Novinar: Šta biste rekli tim ljudima koji su vas bombardovali?

Ranjenik: Šta da kažem. Izgubili puno ljudi život i ostali mi invalidi ovako.

Novinar: Šta biste im rekli? Zašto su vas bombardovali? Šta biste im poručili? Jeste vi krivi?

Ranjenik: Koji je narod kriv? Zašto je narod kriv? Narod nije kriv, oni su krivi.

Novinar: Ko vam je prvi pritekao u pomoć?

Ranjenik: A?

Novinar: Ko vam je prvi pritekao u pomoć?

Ranjenik: Pronašao me jedan čovek pored puta, uzeo i doneo u bolnicu.

Novinar: Je l' vas ... Je l' vam pomogla vojska i milicija?

Ranjenik: Jes, jes, kako da ne. Pomogli svi.

Novinar: Je l' u vašoj blizini, gde ste vi bili, bilo nekih vojnih objekata ili policijskih?

Ranjenik: Ne, ne. Ništa. Vojni objekat nije bio tu.

Novinar: Vi ste krenuli kući?

Ranjenik: Jesam, jesam.

Novinar: Kako se zovete?

Ranjenik: Bisljim (Bislim).

Novinar: A prezime?

Ranjenik: Ahmetaj (Ahmetaj).

Novinar: Jeste čuli avione? Znae ko vas je granatirao?

Ranjenik: NATO. Prva, druga, treća, četvrti put. Ima puno ljudi mrtvi, zapaljeni, izgubljeni su i ne znam niti drugo šta da rečem.

Novinar: A zašto su vas bombardovali, šta mislite?

Ranjenik: Ma ne znam ja, šta znam ja. Mi smo ... Za danas smo mislili da se krenemo kući u Korišu ili da idemo pravo ...

Novinar: Šta biste poručili onima koji su vas bombardovali?

Ranjenik: Koji? NATO? Ne znam ja, bili su svi na spavanje.

Novinar: Šta biste im rekli? Šta biste im poručili?

Ranjenik: Šta da poručimo? To nije dobro. To je, to je grozno. Stradali sve civili, žene, deca, starci ... Svi. Ne znam ni ja šta da rečem drugo.

Novinar: Je l' bilo vojske i milicije, vojnih objekata?

Ranjenik: Bila milicija tamo i reklo, reklo nas da "ne sekirate, ugasite svetlo", znaš ono kod kuće što smo imali. Biće moguće bombardiranje ... Mi smo ugasili. Ništa nismo znali. Oko 1.00 ... Noga je sloml-

jena. Puno ljudi ima mrtvih tamo, zapaljenih, ne znam ni ja koliko, sigurno 100 ljudi su mrtvi.

Novinar: *Ko vam je prvi pritekao u pomoć?*

Ranjenik: *Jedan stari i jedan mladi naš. Oni su bili nas našli i došli smo oko 3.00 u Prizren u bolnicu. Ja sam bio prvi i neki žena i dece mlade. Posle oko 5.00 došla milicija da me ... Vojska, prvi pomoć. Ne znam, nisam bio, ja sam doš' o oko 3.00 posle ovde.*

Novinar: *Kako se zovete?*

Ranjenik: *Ja sam Bajram Dahaj (Bajram Dahaj).*

Izbeglica: *Bilo je 23.30, 23.45 najviše. Ono odjednom se osvetlilo nebo i za negde pola minuta eksplozija je bila, prva, druga, treća, četvrta, peta. Pet eksplozija su bile. Ljudi su pobjegli, neki su gore, neki su dole, neki su prema Prizrenu. U stvari, niko nije znao koga ima i koga nema u porodici. Sve je to ... I čekali smo do zore negde u žbunove gore ispod asfalta. Neki su pobjegli gore za Kabaš (Kabash), neki za Ljubiždu, neki za Prizren otišao. Nije znao niko u kom pravcu da pobegne.*

Novinar: *Jeste čuli avione?*

Izbeglica: *Čuo avione, jesmo čuli avione.*

Novinar: *Je l' znate ko vas je bombardovao?*

Izbeglica: *Znamo da je NATO, sad verovatno će ljudi koji su kompetentni da utvrde to, ali mi za NATO znamo. To, to nema neke dileme oko toga.*

Novinar: *Pa šta biste poručili tim ljudima koji su vas bombardovali, koji ubijaju žene i decu?*

Izbeglica: *Pa to je strahota, žene, deca. Vidite koji su ... Ni dužni ni krivi, nit ... Dete od godinu dana pobijeno. ... Sokolj (Sokol). Ne znam da li je bio tog jutra tu. U toku noći smo mi puno putovali, utovarili u traktore, vodili u bolnicu, ali kada se svanula zora, došli su organi. Uviđali su na licu mesta, uzeli ono parče od rakete ili bombe ili šta su bile. To stručnjaci znaju bolje od nas i sad će oni da utvrde i kalibar i čija prouzvodnja i šta znam. Oni treba sad da utvrde, organi koji su nadležni i koji su stručni za to. Mi o tome sad ne možemo dati neki konačni zaključak ...*

Novinar: Jeste se vraćali kući?

Izbeglica: Mi smo hteli da se vratimo, zato smo došli, jer komandant milicije Ljubižde, neću da kažem ... Poslao nam čoveka da dođemo dole u Ljubižde. Došli smo, jer već te noći treba da prespavamo tu, a sutradan da idemo kući u onom stanju kakvi smo. Neke su zapaljene, neke su srušene, ali tu, svako u svojoj kući. Mi smo to prihvatili, dogovorili i čekali sutradan, svi zadovoljni, svi ... Međutim, desilo ono u 12.00 ... u 11.30, ta eksplozija i izgubljen je veliki broj ljudi. Mi sad trenutno ne znamo koji je taj broj i koji su ti ljudi.

Novinar: Oni su vas bukvalno sprečili da se vratite svojim kućama?

Izbeglica: Obećali, to nema.

Novinar: A NATO vas je sprečio da se vratite kućama.

Izbeglica: E pa sad verovatno. Nešto tu ima. Mi obećanja smo dobili od komandira milicije i mi smo na reč verovali. Reko nam je "ni dlaka neće da fal", međutim falile su glave. Ali tragedija jedan. Možda ste bili u bolnici, videli ste tu tragediju. Videli ste, verovatno, na lice mesta kako je stanje tih objekata. To je strahota.

Novinar: Kako se zovete?

Izbeglica: Kadri Ukmiri (Kadri Ukmiri).

SUDIJA ROBINSON: Koliko još traje ovaj snimak, generale?

SVEDOK DELIĆ: Pa 30 sekundi, možda.

Izbeglica: Sait Redžaj iz Koriše. Bili smo u Kobašu u planini. Posetio nas je komandir milicije iz Ljubižda i pitao nas da li imamo hleba i vode i pitao nas da li želimo da se vratimo u naša sela ili da idemo u Albaniju. Mi smo rekli da želimo da se vratimo u naša sela.

Novinar: Šta se desilo nakon te noći?

Izbeglica: Policija nas je zaustavila da bi dobila informacije o članovima porodica, njihovom broju, godištu. Jedan deo nas je onda smešten u hotelu. Nisam znao šta se nalazilo u tom objektu. Nalazili smo se na drugom spratu. Komandir policije nam je rekao da nećemo da imamo nikakvih problema. Rekao nam je da ćemo sutra ujutru da se vratimo svojim kućama. Bili smo zadovoljni smeštajem.

Mnogo su već spavali kada su se čule eksplozije. Negde oko 00.00 u tom hotelu nas je bilo oko 600. Nismo znali šta se događa. Bežali smo u svim pravcima. Nismo znali gde da idemo: da li prema Ljubiždu ili Prizrenu. Svi smo bili iz različitih regiona, iz različitih sela. Do 7.00 sledećeg dana nisam znao šta se deilo sa mojom porodicom.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, jeste bili na ovom mestu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, bio sam sutrađan. Ovo se desilo, znači, rano ujutru. Oni ovde pominju različita vremena, ali mislim u 00.30, 14. maja. To je bila noć najtežeg bombardovanja Prozrena i okoline. Celu noć je bombardovanje trajalo, a moja kasarna je te noći bombardovana 47 puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: S tim što je kasarna bila prazna, je l' tako?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Kasarna je bila prazna, samo su uništavani, znači, objekti u kasarni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovi svi snimci koji su prikazani, šta oni predstavljaju, svi zajedno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovi svi snimci, znači, pokazuju NATO bombardovanje civilnih objekata i civila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Sada ćemo preći ...

SUDIJA BONOMI: Kakvi su bili gubici 14. maja 1999. godine?

SVEDOK DELIĆ: Ovi ljudi ovde govore da je preko 100, međutim gubitaka, iako tačno to nije moguće ...

SUDIJA BONOMI: To sam video, ali koja je stvarna situacija bila?

SVEDOK DELIĆ: Između 80 i 85, jer neki ljudi su potpuno izgoreli, tako da nije moglo da se utvrdi tačan broj, a ranjeno je, znači, preko 100.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, sada ćemo preći na sledeću temu, a dokument koji bih želeo da pogledamo je u tabulatoru 480. Reci te mi kakvo je to naređenje četi vojne policije za pokretanje postupka pred ratnim sudom u Prištini koje ste vi doneli 3. aprila?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, ovde je znači naređenje koje posebno se odnosi, znači, na četvu vojne policije koja je dužna, znači, da među pripadnicima vojske obezbedi, znači, da kažem, zakonitost, pošto ona u svom sastavu ima i delove koji se bave suzbijanjem, znači, suzbijanjem, znači, kriminala i kriminaliteta. Zatim ima i delove koji vrše uviđaje i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete na početku: "Svetli su primeri velikog broja pripadnika Vojske Jugoslavije u celini i velikog broja pripadnika naše jedinice: vojnika, civilnih lica i starešina".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa onda kažete: "Pored takvih postignutih rezultata i visokih moralnih vrednosti koje krase pripadnike naše jedinice, postoji i određen broj pripadnika koji nepromišljenim radom nanose štetu Vojsci Jugoslavije u celini i posebno ugledu ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Naše jedinice".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE:... naše jedinice. Radi sprečavanja pojava kriminala, naređujem" i onda dajete ovo.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je kroz osam tačaka dato, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je sastav bio upoznat sa ovim vašim naređenjem u celini?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa, znači, starešine su bile dužne i sa ovim naređenjem, kao i sa drugim naređenjima i informacijama, da upoznaju, znači, svaki komandant bataljona, odnosno komandir samostalne čete, svoj celokupan sastav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Vi ste napravili ... Gospodine Robinson, ja sam prešao već na drugu temu. Moj je zahtev da se oni dokazni predmeti koje smo prešli do sada, uvedu u spis.

SUDIJA ROBINSON: Da, biće uvedeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Vi ste sastavili jednu informaciju koja se nalazi u dokumentu 481. O čemu se ovde radi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je kratka informacija, znači od 4. aprila za sve pripadnike jedinice, gde se oni, znači, obaveštavaju da se odbrana otadžbine, znači, Jugoslavije, uspešno izvodi, da plan agresora koji je bio da za dva-tri dana vidi Jugoslaviju na kolenima, nije izvršen, da su svi državni efektivni u punoj borbenoj gotovosti, da predstoji razbijanje šiptarskih terorističkih snaga u rejonu Jablanice - Istok (Istog) - Peć i da je vojska do sada pretrpela minimalne gubitke u udarima NATO-a: u Kuršumliji 11 ljudi, u Uroševcu (Ferizaj) tri i u Đakovici jedan. Misli se na pripadnike vojske. Od udara iz vazduha je pretrpljena velika materijalna šteta, da se očekuje i proboj šiptarskih terorističkih snaga preko granice uz podršku NATO snaga iz vazduha, da je u Prištini formiran ratni Vojni sud koji funkcioniše i da je nekoliko pripadnika naše jedinice predato Vojnom sudu za počinjena dela i onda kažem da je potrebno sprečiti pljačku pripadnika jedinice, da je osnovni ... Da su osnovni zadaci svake jedinice organizacija odbrane na dobijenim pravcima, preduzimanje mera protivvazdušne zaštite i jačanje morala jedinice i da se spreči panika i defetizam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, u informaciji koju ste

sastavili, a koja se nalazi u tabulatoru 482, vi govorite o saznanjima o prisustvu pripadnika specijalnih snaga NATO pakta za navođenje avijacije NATO pri dejstvu po našim snagama.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na osnovu čega ste došli do tih podataka?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je informacija koju smo dobili od pretpostavljene komande, da se, znači i u redovima OVK, znači, nalaze pripadnici stranih, znači, obaveštajnih i bezbednosnih službi, pre svega Sjedinjenih Američkih Država i drugih zemalja NATO i da bi, znači, prema našim saznanjima, pre izvesnog vremena, od pre izvesnog vremena boravi oko 100 pripadnika specijalnih snaga SAS (Special Air Service) sa zadatkom da vrše markiranje navođenja avijacije NATO pri dejstvu po našim snagama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala, generale. U dokumentu 483 koji se odnosi na ratnu tehniku i zarobljenike, tačka 4, kaže, da ne citiram sad sve: "Najstrožije zabranjujem zadržavanje zarobljenika, nestručno ispitivanje ili fizičko ugrožavanje".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Ovo naređenje se odnosi, znači i na zarobljenike, kao i na prikupljanje predmeta, znači, delova vazduhoplova, delova, znači, naoružanja i tu se, znači, govori da se oboreni ili zarobljeni piloti predaju organima bezbednosti, a da se, znači, kaže se "primamljivi predmeti" u prostoru ne smeju dirati jer mogu biti naprave smrtonosnog dejstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To se vidi u dokumentu. Hvala vam, generale. Kakvi su bili zadaci ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što nastavimo, samo da se nešto pojasni.

Vidite na strani 52, red 20, da je svedok spomenuo 100 pripadnika SAS. Ako pogledamo paragraf dva, tu se govori o specijalnim snagama Sjedinjenih Američkih Država. E sad bi bilo dobro da znamo o kojim snagama on sada govori, o kojoj zemlji?

SVEDOK DELIĆ: Ja uopšte nisam ... Ja sam govrio da su prisutni, znači, pripadnici specijalnih snaga Sjedinjenih Američkih Država u prvom ... I tako stoji u prvom pasusu naređenja ... Ovoga, ove informacije. A pod tačkom 2 stoji, znači, da su od pre izvesnog vremena prisutno 100 pripadnika specijalnih SAS. Zna se da SAS nisu, znači, snage, ovaj, ne pripadaju Sjedinjenim Američkim Državama, već Velikoj Britaniji (Great Britain).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To je citat iz dokumenta i da je to razjašnjeno.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To piše, znači, u dokumentu jasno.

TUŽILAC NAJS: Da, vidim da to stoji u originalu. Očigledno je greška u prevodu dokumenta 482A, engleski prevod i treba to da uđe u zapisnik. Radi se o greški.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, samo da nastavimo da radimo što ekspeditivnije, molim vas. Kakvi su bili zadaci u organizovanju odbrane koju ste vi utvrdili u obliku naređenja 7. aprila, u dokumentu koji je pod brojem 484?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, to naređenje je napisano takođe na osnovu naređenja komande Prištinskog korpusa, a ono, znači ... Kroz njega se vidi da se ovim naređuje dalje intenziviranje radova, znači, na uređenju rejona za odbranu i to u pogledu, znači, utvrđivanja tih rejona i u pogledu zaprečavanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li se na to odnosi i dokument sledeći pod brojem 485, u vezi sa borbenim dokumentima: kontrolu pravaca ubacivanja šiptarskih terorističkih snaga?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde se, znači, počinje da se na svim

nivoima komandovanja izrade potrebna borbena dokumenta, da se izvrše komandantska i komandirska izviđanja i da se na terenu direktno sve starešine, znaju svoj zadatak. I ovde se, znači, kroz tačku 2, znači govori da se obezbedi potpuna kontrola mogućih pravaca za ubacivanje šiptarskih terorističkih snaga i da se omogući, znači, na prohodnim pravcima, efikasna upotreba protivoklopnih sredstava i da se za celokupan borbeni sastav jedinice izrade dva do tri položaja ili jedan do dva objekta, znači s osloncem na naseljena mesta i dominantne objekte ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... u zahvatu komunikacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislim da je to dovoljno, generale. Onda ide dalje informacija u dokumentu 486. Vi očekujete dejstva neprijateljske avijacije po rejonima duž graničnog pojasa uz upotrebu kasetnih bombi. Da li su kasetne bombe upotrebljavane ovako kako ste vi predvideli da će biti upotrebljavane?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kasetne bombe su upotrebljavane masovno i to ne samo, ovaj, u graničnom pojasu, nego i po celoj dubini teritorije. Čak poznato je i da su upotrebljene po Nišu i po nekim drugim gradovima. Što se tiče moje zone, znači, dejstvo kasetnim bombama je bilo gotovo svakodnevno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakva se mapa nalazi u tabulator 487? Ovde piše "Radna karta komandanta 549. motorizovanje brigade".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ovo je moja radna karta. Znači, na njoj piše "početak 9. aprila".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste sačinili i informaciju za vreme od 30. marta do 7. aprila. Da li je ona sadržana u 488. dokumentu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo ako ima nešto posebno karakteristično. Da li je ovo dokument koji izražava tekuću aktivnost?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo je, znači, dokument koji ide svakog, gotovo svakog dana u jedinice, gde se u početnom delu dokumenta govori o dejstvima na širem prostoru, odnosno kakva je situacija u našoj zemlji, čak i kakva je, znači, u našem okruženju. Zatim se govori o ... Kakva su dejstva na teritoriji korpusa i, na kraju krajeva, onda se u zadnjem delu govori i o spostvenoj jedinici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala, generale.

SUDIJA BONOMI: Generale, svaki put kada vidimo neku kartu, karta izgleda veoma nova. Da li su ovo karte koje su korišćene tokom rata ili se radi o kopijama karata?

SVEDOK DELIĆ: Pazite, ovo je, znači, karta iz rata, a ova karta je, znači, fotokopija koja je napravljena u Vojno-geografskom institutu. Ovo je, znači, moja radna karta koja je, znači, napravljena i gde piše "početak". Ona je, znači, radna karta komandanta, početak je 9. aprila, jer je, po proceni, predviđeno, znači, da će u to vreme otpočeti, znači, kopnena ofanziva NATO snaga. Ona ovde prikazuje raspored mojih jedinica, prikazuje, znači, u Albaniji na kojim pravcima se nalaze koncentrisane snage i albanske vojske i terorističke snage i ova karta, znači, je trebala, praktično, svaki dan da se određenim simbolima, znači, upisuju dejstva, znači, za taj dan.

SUDIJA BONOMI: Ali ova karta koja je tu na stalku, da li je to kopija karte koju ste vi koristili?

SVEDOK DELIĆ: To je kopija moje karte. Vidi se, znači, na njoj ...

SUDIJA BONOMI: U redu. A gde se nalazi original? Gde se nalazi original koji ste vi koristili?

SVEDOK DELIĆ: U Beogradu, u arhivu.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, u dokumentu pod brojem 490 vi izveštavate o nečemu što smo delimično mogli da vidimo na ovom video snimku, na jednom od video snimaka. To je depeša koju ste vi potpisali 14. aprila i onda kažete: "Radom obaveštajnih organa u rejonu sela Ljubižda Has uočena je grupa naoružanih ljudi, 10 do 15. U selu su držali meštane, žene, decu i starce kao taoce. Dana 13. aprila izvršen je pretres terena i u selu pronađeni meštani, oko stotinu". Je li to ono šta smo mogli da vidimo i na jednom od ovih snimaka? Da li se radi o istom događaju ili se radi o sličnim događajima?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da. To je, znači, ovaj događaj koji smo gledali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ovo je vaša depeša.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: A ovo je, znači, od ... Praktično izveštaj, informacija mog obaveštajnog organa koji je prosledio, ovaj, komandi Prištinskog korpusa, načelniku Referata za obaveštajne poslove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale.

SUDIJA BONOMI: Oprostite, generale. Da li možete da me podsetite šta smo to videli na video snimku, a što se odnosi na ovo?

SVEDOK DELIĆ: To je, znači, na video snimku to je, znači, ona žena koja je govorila i onaj čovek da su ovde u, znači, Prizrenskom Hasu (Hasi i Prizrenit) boravili u šumi i da su ih teroristi tu držali dve nedelje i da im nisu davali hranu i vodu.

SUDIJA BONOMI: Na samom početku, dakle? U redu, hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pređemo samo brzo preko

ovih informacija. Da li ima potrebe uopšte da se zadržavamo na informaciji od 15. aprila, gde vi informišete komandu o događajima od 13. i 14?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To su sve informacije, znači, koje idu od moje komande, znači, prema mojim jedinicama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite u tome da postoje obeleženi objekti od strane OEBS-a i od objekata u kojima se već duže vremena boravi.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je na ovoj poslednjoj strani. Na šta se to odnosi, generale?

TUŽILAC NAJS: Tabulator 491, mislim.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde znači u toku noći 14. na 15. aprila, znači napadnute su karaule "Stojanović" i "Liken" od strane ovih helikoptera "Apač" (Apache), one su raketirane i osam ljudi je poginulo. I sad ja ovde kažem da su se ovi gubici mogli izbeći da su se starešine pridržavale datih uputstava, znači da se ljudstvo ne može ... Mora nalaziti celo vreme u zaklonima i u tom smislu svi sastavi da se udalje od do sada, znači, obeleženih objekata od strane OEBS-a. A to su, znači, bili oni njihovi standardni objekti, karaule, znači, kasarne i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U dokumentu 492, "Podrška Vrhovne komande hrabrosti i moralu vojske". Da li ima potrebe da se na tome posebno zadržavamo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, znači, jedno takvo pismo podrške koje se spušta do osnovnih jedinica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 494 doneli ste naređenje koje se odnosi na sprečavanje iznenađenja ugrožavanju

državne granice.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, to je naređenje da se odmah preduzmu mere potpunog zatvaranja pravaca koji sa teritorije Albanije izvode u zonu odgovornosti bataljona, da odbrana se organizuje od same državne granice posedanjem pogodnih objekata i naselja i da se snage za odbranu težišno angažuju u graničnom pojasu i da se zone odbrane u inženjerskom smislu urade da se masovno izvrši zaprečavanje prednjeg kraja, spojeva i bokova, da se izvrše pripreme za rušenje i utvrđivanje u trećem stepenu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U dokumentu 495 vi ukazujete na propuste u realizaciji naređenih mera bezbednosti i u tački 6 tog naređenje posebno govorite: "Protiv nosilaca pljačke, kriminala i nediscipline reagovati brže, odlučnije i preduzimati mere krivične odgovornosti".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je naređenje koje je opet napisano na osnovu naređenja pretpostavljene komande ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Shvatam, ovo je vaše naređenje ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: A ovo je moje naređenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala, generale. Da li ima potrebe da se zadržavam na dokumentu 496 gde vi naređujete da se napuste svi objekti mirnodopske lokacije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je zbog toga da ne bi bilo gubitaka, jer, znači, u delu kasarne posebno su bila ostala neka intendantska sredstva, pa je ljudstvo odlazilo, znači, da bi se ta sredstva izvukla i to se sad naređuje da se to više ne radi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 497 vi dajete informaciju o bitnim političkim momentima gde naglašavate da je: "Očigledno da NATO nastoji da spreči povratak šiptarskih izbeglica u svoje domove, jer bi u suprotnom, angažovanje ...

prevodioci: Samo malo sporije molim vas. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... NATO-a u najavljenoj humanitarnoj operaciji i zaštite povratka izbeglica na Kosovo i Metohiju, moglo da izgubi smisao". Da li je to bio ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... bilo saznanje vaše, vaših kolega, vaših drugova i onih s kojima ste bili u kontaktu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ovo je, znači, napisano neposredno posle ovoga poslednjeg bombardovanja kolone koje je bilo 14. aprila i posle raznih, znači, izjava. Znači, jer Džejmi Šej kada je priznao znači bombardovanje znači ove izbegličke šiptarske kolone, portparol NATO-a, ovaj, između ostalog je izjavio "Žrtve se moraju podneti da bi se postigao cilj".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, došlo je vreme za pauzu. Dolazim do zaključka da ovde uglavnom imamo opšte informacije o sukobu i da te informacije nisu konkretno povezane sa optužnicom. Kada se vratimo sa pauze, hteo bih da se nakratko osvrnete na ovo moje pitanje.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, još nešto u vezi sa ovim poslednjim nizom dokumenata. Naravno, vreme koje ja imam na raspolaganju neće da mi omogući da se detaljno pozabavim i malim delom ovih dokumenata, a ako su dokumenti preskočeni, ako se uopšte nisu ni spominjali, zatražio bih od Pretresnog veća da te dokumente ne uvrsti u dokazni spis, budući da ne bi bilo uopšte realno da se i time pozabavimo, tako da tražimo da se ne uvrste dokumenti koje uopšte nismo u mogućnosti da pogledamo, u skladu sa sadašnjim okolnostima.

ADVOKAT KEJ : Pa kada je Tužilaštvo iznosilo svoje dokaze, ta procedura je često korišćena i gospodin Najs je čak često govorio da

Pretno veće može da analizira te dokumente kada za to bude imalo vremena i natenane, s toga se radilo o tome da Pretno veće može da koristi vreme na jedan vrlo koristan i ekonomičan način, a da ne treba da se bude toliko pedantan u vezi sa dokumentima koji se predočavaju pred Sudom.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala van, gospodine Kej. Mi smo, u stvari, odobrili pristup koji je usvojio gospodin Milošević i nastaviceemo da na taj način radimo, osim ako nas ne ubede u nešto drugo.

TUŽILAC NAJS: Ja jednostavno nisam siguran o kojoj vrsti dokumenata se radi i ja ne znam da li ću da imam vremena ili Pretno veće, da se pozabavimo uopšte ovolikom količinom materijala, jer da su ovi dokumenti predočeni unapred i da su, recimo, obrađeni u nekoj vrsti izveštaja, onda bi situacija bila drugačija. Svakako, na Pretnom veću je da odluči da li želi one materijale koje, gotovo sigurno, jedna od strane uopšte neće biti u mogućnosti da istraži.

SUDIJA ROBINSON: Mene više brine relevantnost.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, da li vi govorite o ona dva tabulatora koja su preskočena ili govorite o onim tabulatorima koji su samo letimično obrađeni?

TUŽILAC NAJS: Treba da se ograničim na one tabulatore koji su preskočeni.

SUDIJA KVON: To mi je jasno.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pre pauze pitao sam vas

da nam objasnite relevantnost ovih dokaza. Meni se, naime, čini da ti dokazi govore o sukobu s jednog uopštenog gledišta, a da nisu konkretno relevantni za optužnicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja ih iznosim zbog toga što smatram da jesu relevantni, upravo zato što pokazuju jedno sasvim drugo ponašanje vojske koje u celini demantuje tvrdnje sadržane u stavovima gospodina Najsa o tome kako se vojska ponašala sve to vreme ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nas ovde zanima samo ponašanje vojske u onoj meri u kojoj se ono odnosi na optužbe sadržane u optužnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa sve su to optužbe sadržane, gospodine Robinson. Sve zajedno. Mislim da je to očigledno. Kako bi drukčije mogli da ustanovimo šta je, u stvari, vojska radila, zašto se nalazila na određenim mestima, kako se kretala? Imate svaki put naredbe, analize, odnos prema civilnom stanovništvu, odnos prema propisima međunarodnog ratnog prava, odnos organa komandovanja, funkcionisanje vojske i svega drugog. Evo, sad dolazimo do pitanja jednog čitavog seta krivičnih prijavi kojih, na sreću, prema događajima koji su ovde vrlo detaljno izloženi, nema mnogo, ali se vidi i kako je vojska postupala u tome. A to su, to su tvrdnje koje gospodin Najs iznosi da ...

SUDIJA ROBINSON: To su, znači, tabulatori koji predstoje? Oni se bave tim pitanjem?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, da. Evo, na primer, od tabulatora 500. To vam je naredna dva tabulatora, nadalje. Evo, ja ću zamoliti generala da pokušamo da pređemo što je moguće brže kroz ova njegova naređenja i dokumente koji se odnose na april i maj, da se zadržimo samo na nekim bitnim elementima. Dakle, da idemo brže, ako se vi slažete, preko jednog seta tabulatora koji sledi, zadržavajući se samo na ...

SUDIJA ROBINSON: Prvo da saslušamo gospodina Keja. Možda će gospodin Kej moći bolje da definiše relevantnost?

ADVOKAT KEJ: Kada je reč o ovome čime se ovde bavimo, a to su učinci bombardovanja NATO pakta na infrastrukturu zemlje, na migracije ljudi, to je sve veoma relevantno. Pretresno veće sigurno zna da se u optužnici NATO bombardovanje spominje samo u jednom redu paragrafa 104. Ostatak optužnice odnosi se na odgovornost srpskih snaga za izbegličku krizu i ljude koji su prelazili granicu. Optuženi sada izvodi dokaze koji pokazuju učinak bombardovanja NATO pakta, atmosferu straha među ljudima i učinak svega toga na pokret stanovništva. Mi tvrdimo da je to sve veoma relevantno, zato jer se radi o produženom delovanju tokom jednog vremenskog perioda i ne samo bombardovanje, nego i prelet aviona. Sve se to odigravalo tokom jednog dužeg vremenskog perioda i sve je to moglo da nagna ljude da napuste svoje domove, a napuštanje domova je sporno pitanje.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću, nastavimo ali što je moguće brže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vrlo dobro, gospodine Robinson. Ali pre nego što nastavim, hteo sam da vas pitam šta je sa mojim zahtevom da mi se omogući da razgovaram sa gospodinom Šešeljem koji je svedok ovde. Ja već treći dan, ako on ni danas ne bude bio, ne bude mu bilo omogućeno da ga vidim, ja ću već treći dan da izgubim potpuno neopravdano u pripremama. Vi znate koliko ste mi kratko vreme dali, a sada ne mogu ni ovo vreme koje imam i koje je vrlo kratko, da efikasno koristim, jer, jednostavno, ne mogu da vidim svedoka, iz razloga u koje ja uopšte neću da ulazim...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja sam juče uputio Sekretara suda da nam podnese izveštaj o tom pitanju. Očekujem vrlo skoro da ću taj izveštaj da dobijem. Možda već sutra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ali to znači ...

SUDIJA ROBINSON: Neću da preduzmem nikakve korake pre nego što dobijem izveštaj sekretara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To znači tri dana ću da izgubim zbog tog čekanja izveštaja, a možda i sutra, četvrti.

SUDIJA ROBINSON: Ono šta to znači jeste da pitanje koje ste pokrenuli neće da bude razrešeno pre nego što Pretresno veće dobi je izveštaj sekretara. To to znači. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, u vezi sa onim pitanjem o autentičnosti mapa koje vam je postavio gospodin Bonomi (Bonomy), ja želim da, ovde zbog zapisnika, sasvim jasno mi odgovorite na pitanje: da li ste vi lično napravili i uporedili ove fotokopije sa vašim originalom? Da li vi tvrdite da su te fotokopije u potpunosti identične sa originalom?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To ste potpuno sigurni?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Apsolutno. Znači, samo postoje one karte, znači, dodatne, koje nose naziv "Retimlje" koje su urađene 2002. godine, a koje bliže pojašnjavaju situaciju koja je, znači, od 25. do 28. marta 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Inače, sve su originalne karte?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Sve druge karte su apsolutno originalne.

SUDIJA BONOMI: Kada kažete fotokopija, da li mislite da kažete na ovo šta sada vidimo, ove dve karte koje sada vidimo, da su to fotokopije originalnih karata koje uključuju i ono šta je bilo napisano

na originalima ili su to kopije karata na koje je onda neko to dodatno napisao?

SVEDOK DELIĆ: Znači, one su apsolutno u svojoj originalnoj veličini i prekopirane onakve kakve su bile. Znači Vojno-geografski institut ima mogućnost da kopira, znači, u ovom formatu. Znači, one su tačno i po formatu i po svemu ostalom, onakve kakve su u originalu.

SUDIJA BONOMI: Uključujući i sve šta je napisano? Znači ono šta ovde vidimo da je napisano, tačno to je bilo napisano na originalu?

SVEDOK DELIĆ: Apsolutno. Inače ove četiri karte su Tužilaštvu dostavljene početkom 2003. godine. Ove četiri karte koje nose naziv "Radna karta komandanta".

SUDIJA BONOMI: Nije mi jasno kad kažete "četiri". Videli smo ovde više od četiri karte.

SVEDOK DELIĆ: Samo četiri su karte koje se odnose, znači radna karta komandanta koje počinju od marta ili aprila 1998. godine i završavaju, ovo je poslednja karta, u aprilu 1999. godine, gde se, gde su, znači, prikazani incidenti na teritoriji. I postoje četiri takve karte i te karte su dostavljene, znači, početkom 2003. godine Tužilaštvu i Tužilaštvo ih ima od tog vremena.

SUDIJA BONOMI: To je, takođe, fotokopija?

SVEDOK DELIĆ: Da, ali tada su, znači, istražitelji Tužilaštva, znači, imali kod sebe u Beogradu i originale.

SUDIJA BONOMI: Da li se to odnosi i na ovu kartu sa druge strane?

SVEDOK DELIĆ: Ne, ovo je karta sasvim druge prirode.

SUDIJA BONOMI: Da, vidim. Dakle ova karta sa vaše leve strane, sve

te karte koje su sa vaše leve strane, to su takođe kopije upravo onih karata koje su korišćene tokom sukoba, uključujući i sve ono što je zabeleženo na karti? Nisam čuo odgovor?

SVEDOK DELIĆ: Sve je na ovim kartama. Znači to je fotokopija i sve je potpuno isto. Nema apsolutno nikakve razlike i po formatu i ...

SUDIJA BONOMI: Da, ali to nije moje pitanje. Pitanje je: da li je to fotokopija svega šta je bilo upisano na karti ili je to kopija karte na koju su onda drugi ljudi upisali neke druge stvari?

SVEDOK DELIĆ: Kopija, znači, svega što postoji, znači, na originalnoj karti, postoji znači i na ovoj karti.

SUDIJA BONOMI: Postoji li razlog zašto ovde ne možemo da vidimo barem jednu od originalnih karata?

SVEDOK DELIĆ: Što se mene lično tiče, znači ne postoji takav razlog, međutim karte koje se nalaze i koje se nalaze u arhivu, ne daju se, koliko ja znam, nije praksa da se daju u originalu. Daju se ili fotokopirane ili fotografisane, a zatim urađene u određenoj razmeri.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stali smo na dokumentu 498 gde vi govorite o saradnji i sadejstvu sa organima vlasti, pravosudnim organima, zbrinjavanju civilnog stanovništva ... Govorite: "Postupati krajnje humano u vezi sa civilnim stanovništvom i u skladu sa svim propisima Vojske Jugoslavije i međunarodnog humanitarnog prava". Vi ovde pišete da ćete eventualane prekršioce lično podvrgavati najstrožijim merama odgovornosti. Dakle, da li je to odnos koji imate sve vreme prema zakonitom postupanju?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, ovde pretpostavljena komanda traži da se formira, znači, svim jedinicama i poseban elemenat bor-

benog poretka koji će voditi računa o zbrinjavanju civilnog stanovništva, znači i to na nivoima bataljona, divizionu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, mi ovde imamo jedan čitav niz dokumenata koji se odnose dalje na april, maj i koji su sadržani od ovog 498. dokumenta, sve do negde 627. dokumenta. Da li možemo da pokušamo da preko toga pređemo što je moguće efikasnije i brže.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa, što se mene tiče, znači, nema nikakvih problema. Može ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja ću vas onda zamoliti da samo najznačajnije dokumente komentarišete a evo, počeo bih od ovoga dokumenta datog u tabulatoru 500. To je, znači, jedan sledeći, gde imamo krivičnu prijavu protiv tri pripadnika vaše jedinice iz Đakovice.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je ... Ja sam rekao da je u mojoj zoni bilo dva silovanja. Ovo je, znači, prijava za krivično delo silovanja protiv trojice vojnika, od kojih je jedan učinilac, a dvojica su, znači, pomagači. Ovo nisu vojnici iz moje jedinice, već iz brigade koja se nalazi u Đakovici, ali pošto je moja vojna policija bila teritorijalno nadležna, ona je, znači, napravila krivičnu prijavu i ceo ovaj set dokumenata od prijave, službene zabeleške, izjava ... Ovde čak ima kasnije, znači, iz 2001. godine, Vojni sud iz Niša koji se obraća Okružnom sudu u Peći, vezano za pronalazak ovih oštećenih, kako bi se pojavile na Vojnom sudu u Nišu. I tu su izjave, znači, oštećenih žena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovo je jedan prilično obiman set dokumenata gde su izjave, gde su ...

ADVOKAT KEJ : Ja bih samo želeo da kažem da je u engleskom prevodu pogrešan datum, 17. april 1999. godine.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Kej.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Krivična prijava je 17. april 1999. godine. Predlažem, gospodine Robinson, da se ne zadržavamo na pojedinačnim dokumentima koji slede uz ovu krivičnu prijavu, ali ovo je, čini mi se, dovoljno jasno i predlažem da svakako preko toga se pređe i da se ...

SUDIJA ROBINSON: Pre nego što nastavite, gospodine Miloševiću, želeo bih da ustanovim kakav je bio ishod ovog predmeta? Šta se dogodilo sa ovim optužbama protiv ove trojice vojnika?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, evo, zamolićemo generala ...

SUDIJA ROBINSON: Može li to da se vidi negde iz ovih dokumenata?

SVEDOK DELIĆ: Da, može se videti, znači ... Može se videti optužnica Vojnog suda iz 1999. godine i ovo poslednje, moja poslednja saznanja vezana su za to da se Vojni sud 2001. godine u avgustu obratio Okružnom sudu u Peći, znači na teritoriji Kosova i Metohije i to preko, preko Ministarstva odbrane, sektora za međunarodnu vojnu saradnju da bi se, znači, preko UNMIK-a (United Nations Mission in Kosovo) pronašle, znači, ove dve žene. I posle toga ne znam dalje šta je urađeno.

SUDIJA ROBINSON: Vi, znači, ne znate kako se završilo suđenje?

SVEDOK DELIĆ: Moje je, znači, bilo da učinioci budu privedeni sudu. Oni su uhapšeni i sa krivičnom prijavom predati sudu. Dalje je stvar suda, znači.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da idemo dalje. Ja sam vam ukazao na ove dokumente koji se odnose na april i maj. Molim vas da pogledate kroz dokumente, samo da skrenete pažnju na neke

najznačajnije momente. Evo, na primer, u dokumentu 502 imate opet krivičnu prijavu u vezi sa krađom ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... onda u 503 imate takođe krivične prijave u vezi sa krađom.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je ono što sam govorio, znači, a vezano je za vojnike koji su, znači, iz ovih kolona izbeglica, znači, uzimali najčešće novac i to su krivične prijave protiv njih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Budite ljubazni, generale, da sada pređemo preko ovih dokumenata efikasno. Oni se nalaze pred vama, prema tome samo na najznačajnije ukažite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je tabulator 504 posebno značajan, jer on govori, znači, o NATO lecima, NATO lecima koji su, znači, celo vreme bacani na teritoriju Kosova i Metohije, a zna se da je letak klasično sredstvo psihološko-propagandnog rata i, znači, ti su leci bacani masovno. Znači ne u hiljadama primeraka, nego verovatno u milionima primeraka. Svaki kvadratni ... Na svaki kvadratni metar u mojoj zoni pao je makar po jedan letak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja, ovde ... Znači letaka je bilo, otprilike, oko 15 vrsta. Ovde je data, znači, jedna, odnosno dve vrste. Ja kod sebe imam i originalne primerke tih letaka i, ako je potrebno, možemo ih staviti na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne bih gubio vreme na njima. Pretpostavljam da tu nema ništa sporno ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ima. Po mome ima nešto vrlo sporno, jer u razgovoru, ovi leci su, znači, padali na teritoriju i čitalo ih je i stanovništvo. Samo bih, recimo, evo ovaj jedan letak stavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo izvolite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kaže ovako: "Strašna smrt. Projektili

sa koničnom eksplozivnom komorom, kao što su Apačeve rakete, zvane 'paklena vatra' i mini bombe mnogocevnog raketnog lansera, pri udaru stvaraju mlaz rastopljenog metala koji prodire kroz oklop mete. Prouzrokuje vatru i eksploziju. Unutar vozila ljudstvo i tehnika su često podložni potpunom sagorevanju. Vratite se živi svojim porodicama, napustite svoju jedinicu i svoje bojno sredstvo, napustite Kosovo i Metohiju dok još nije dockan". Drugi, recimo, letak ... Na jednom čak letku, evo ima i moje ime i imena komanđanata. Na ovom letku je nacrtan bombarder "B52". Kaže: "Hiljade bombi ...

SUDIJA BONONI: Ali mi nemamo kopije ovih letaka.

SUDIJA ROBINSON: Vi ste rekli da se nalazi vaše ime na ovom letku, generale?

SVEDOK DELIĆ: Da, evo ga letak na kome se nalazi moje ime. Evo, znači, mislim da je to ovde. U svim ovim lecima govori se, znači "Napustite teritoriju Kosova i Metohije". Leci su usmereni prema vojnicima, međutim ovi leci su imali strahovit efekat, znači, na civilno stanovništvo, jer su, ja kažem, bacani u toliko velikom broju, da je na svaki kvadratni metar pao makar po jedan od ovih letaka. I na ... Evo, na njima se kaže: "Ne čekaj na mene. NATO će vas neprekidno napadati sa svih strana".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Međutim, uprkos tim lecima, vi u tabulatoru 505, gde imate informaciju o situaciji, na strani 2 govorite da je borbeni moral sastava armije vrlo dobar i tako dalje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, konstatujem da leci koji su upravo stavljeni na grafoskop, nisu sadržani u tabulatoru. Nijedan od njih nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kod mene je ovde ... Kod mene je ovde ... Maločas sam gledao letak upravo u tabulatoru ovome, u tabulatoru

504. U tabulatoru 504 postoji informacija i onda u prilogu, na kraju dva ova ili tri letka: "Ne čekaj na mene", "Upozorenje snagama Vojske Jugoslavije" i tako dalje, "NATO". To je sadržano u tabulatoru 504.

SUDIJA ROBINSON: Da li je to ovaj letak na kome se nalazi ime generala?

ADVOKAT KEJ : Tabulator 622 takođe sadrži ovo na BHS-u. Ne znam da li su to baš ovi isti leci koji su nam sada pokazani, ali slični su. Vidi se fotografija bombardera NATO pakta. Mislim da postoji jedna kolekcija tih letaka tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U 522 se nalazi nekoliko ovih ... Fotokopija ovih letaka NATO-vskih.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, molim vas pokušajte sada da peđete kroz ove dokumente. Mi smo na 505., 506. dokumentu. Ukažite samo na najznačajnije momente koji se u ovim dokumentima nalaze?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Dokument 505 je informacija gde se govori o bitnim političkim zbivanjima u svetu, stanje u našoj zemlji i stanje vezano, znači, za vojsku i za jedinicu, a to je informacija koja se upućuje do najnižih, znači, jedinica, bataljona i samostalnih četa. Dokument, tabulator 506, to je postupak angažovanja istražnog sudije na objektima koji su, znači, bombardovani od strane NATO avijacije i evidentiranja, dokumentovanje, znači, tih dejstava. Dokument 507 je preduzimanje, dokument za preduzimanje dodatnih budnosti i bezbednosti u svim jedinicama. Ovde, u dokumentu 508, to je informacija gde se šalje jedinicama, vezano, znači, za sredstva koja poseduje NATO pakt, s tim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste pokazivali sada i

letak sa slikom aviona B52. Da li su po borbenom rasporedu vaših snaga, upotrebljavani avioni B52?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. To je, znači, krajem maja 1999. godine, 25 puta me je bombardovala ta strategijska avijacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to bombardovanje kome ste bili izloženi od strane strategijske avijacije u području, praktično graničnog pojasa, bilo u sadejstvu sa nekom kopnenim napadom ili nije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je bilo u sadejstvu sa kopnenim napadom, odnosno operacijom "Strela" koja je počela krajem maja i direktna podrška je bila, znači, snagama terorista.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je snaga išlo u tu kopnenu operaciju, istovremeno kada ste imali i ove napade strateške avijacije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Otprilike na celu zonu planine Paštrik išlo je oko 4.000, po našoj proceni, 4.000 do 6.000 terorista, a dejstvo strategijske avijacije bi bilo, znači, posle uspešno odbijenih kopnenih, znači, napada. Onda bi usledilo dejstvo obične avijacije, a posle toga, znači i dejstvo strategijske avijacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su vaše jedinice ... To su bili masovni kopneni napadi, znači snagama od 4.000 do 6.000 na vaše odbrambene položaje. Da li su vaše jedinice uspešno odbile sve te kopnene napade?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Samo je u jednom napravljen prodor u dubinu znači naše teritorije, 500 metra do jedan kilometar i taj prodor je, znači, istog dana rešen, tako da ti napadi, znači, nisu bili uspešni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitam vas to, generale, zato što se tvrdilo u nekim izjavama čelnika NATO, da nije bilo kopnenih napada preko granice na našu teritoriju.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to su bili kopneni napadi u koji-

ma je direktno učestvovala i albanska vojska, vojska Republike Albanije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle UČK, vojska Republike Albanije i strateška avijacija NATO.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: I NATO pakta, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To sve zajedno u maju mesecu prema našim snagama.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je sve, znači, trajalo zaključno sa 7. junom, 7. i 8. junom 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Molim vas da sada nastavite, da pređemo preko ovih dokumenata. Prošli smo ovaj tabulator 508.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U tabulatoru 510 ...

SUDIJA ROBINSON: Hteo bih da pitam bilo gospodina Keja, bilo gospodina Najsa sledeće: da li postoje bilo kakvi navodi u optužnici koji se odnose na napade na planini Paštrik.

TUŽILAC NAJS: Pa ne bih hteo da identifikujem uopšteno neko područje, ali to samo ime se ne pojavljuje.

SUDIJA ROBINSON: Da, to je i moj zaključak. Radilo se o, u stvari, jednoj borbi velikih razmera između dve oružane snage. Možete da nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. Generale, stali smo na tabulatoru 510. Da li ima potrebe da se na njemu zadržavamo? Tu se radi o upozorenju.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Mislim da nema potrebe. Opet, to je upozorenje vezano, znači, za ponašanje i, znači, za sprečavanje, znači, nezakonitih radnji. Takođe i tabulator 511 govori o tome, govori o dešavanjima, o pogibijama, znači na putevima i u zasedama i

onda upozorenje pripadnicima jedinice, vezano, znači, da se više obrati pažnje, znači, na to i da se takve stvari ne dešavaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda imate, dalje, dokument o merama moralno-psihološke pripreme i izgrađivanja borbene gotovosti u 512 ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... i naređenje vaše, preduzimanje mera zaštite jedinice u 513.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnosno politička situacija u 514.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je, znači, klasično kao i svakog dana, informacija koja je upućivana jedinicama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe upozorenje u vezi sa podizanjem nivoa borbene gotovosti u 515., a onda imate u 516 "načelnik štaba Vladimir Stojiljković uputio je obaveštajnu informaciju 22. aprila komandi Prištinskog korpusa.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na šta se ona odnosi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ona se odnosi, znači, na određena zapažanja, znači, izviđačkih organa i to su podaci koji su, znači, izviđački organi prikupili, znači, prvenstveno o događajima na teritoriji Republike Albanije, znači osmatranjem sa naše teritorije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta sadrži informacija u tabulatoru 517?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je informacija, znači ... Informacija sa kojom su upoznati svi pripadnici jedinice. Tu govori, znači, u početku, kao i uvek, znači ... Ovdje prvenstveno najviše se govori o tome da se prijavio veliki broj dobrovoljaca po raznim gradovima,

znači, u Srbiji i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: I da među dobrovoljcima ima i onih koji su iz inostranstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Reci te mi sada šta sadrže ove krivične prijave koje su date u dokumentima 518, 519? Krivične prijave su protiv vojnih obveznika koji su izvršili neka krivična dela.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je krivična prijava 518. Krivična prijava 519 je krivična prijava protiv "NN" izvršioca, a odnosi se na pet mojih vojnika koji su kidnapovani 11. aprila, na putu između Prizrena i Suve Reke i zbog toga je krivična prijava protiv "NN" učinioca. Kidnapovanje su izvršili šiptarski teroristi, a ovo je bila grupa od pet lica, od toga tri lica su sprovodila, znači, dva uhapšena lica na ratni sud i njihova sudbina ni do danas nije poznata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ti ljudi su stradali u postupku sprovođenja zakona?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Oni i vozilo su, znači, negde na tom putu, znači, kidnapovani. Znamo da je to kidnapovanje izvršila, znači, jedinica terorista koja bazira u rejonu Budakova (Budakove), ali, što se tiče sudbine lica, iako u poslednje vreme se pronalazi, znači, te grobnice na teritoriji Kosova i Metohije, ja još nemam nikavih saznanja o njihovoj sudbini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj sledeći dokument pod brojem 520 je vađe naređenje kojim se upravo kao posledica ovog, ovog događaja naređuje da se ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da se preduzmu mere...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... da se, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da bi se izbegli takvi incidenti.
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da se ne dozvoljava neko samovoljno udaljenje iz rejonu rasporeda i da se, znači, posebno kod bilo kakvog pokreta preduzmu sve mere bezbednosti, da se ovakvi slučajevi ne bi dešavali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, generale, samo preko ovih najvažnijih dokumenata da pređemo ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 521, to je, znači, moj izveštaj komandi Prištinskog korpusa da su se vojno-teritorijalni organi izmestili iz naseljenih mesta. To su vojno-teritorijalni organi. 522, znači, to se odnosi, znači, na sve jedinice. Radi se, znači, da prikupljene stvari, znači: hrana, pogonski materijal, zatim pokloni od svih vrsta od strane pojedinaca, društvenih, privatnih, privrednih organizacija ili privatnika, da se, znači, prihvataju, da se, znači, pravi propisana dokumentacija i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, recite na šta se odnosi ovo naređenje koje ste doneli na bazi naređenja komande Prištinskog korpusa sadržane u tabulatoru 525, gde govorite o stabilizaciji odbrane u zoni, uspostavljanju borbene kontrole, odnosno kontrole teritorije? U tački 2 govorite: "Prihvat, razmeštaj i obezbeđenje civilnog stanovništva vršiti u skladu sa već izdatim naređenjima komande brigade, sprečiti bilo kakvu samovolju u odnosu sa civilno stanovništvo".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je na ... To je povezano sa onim prethodnim naređenjem o civilnom stanovništvu. gde se govori, znači, ovdje u tački 1 o borbenoj kontroli teritorije. U tački 2, znači, o razmeštaju i obezbeđenju civilnog stanovništva, u tački 3 o asanaciji teritorije, u tački 4, znači, znači da se obezbedi potpuno funkcionisanje organizacije vlasti, da se zabrani funkcionisanje nekakvih kriznih štabova. U zonama odgovornosti da se formiraju jedinice radne obaveze od neraspoređenog stanovništva radi asanacije teritorije, uređenja zone, raščišćavanja ruševina od NATO avijacije i tako dalje. U tački 8 da se spreči svaki oblik kriminala i da

se maksimalno pojačaju mere na obezbeđenju ukupnog reda, rada i očuvanju ugleda pripadnika Vojske Jugoslavije. Zatim o informisanju sastava, pozadinskom, odnosno logističkom obezbeđenju i kaže se da je ovo obezbeđenje trajnog karaktera i da su za njegovu realizaciju odgovorni komandanti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Idemo onda dalje, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Tabulator 526 takođe govori, znači o stanju, znači, u svetu, o stanju u našoj zemlji i stanju u konkretno jedinici. 527 je, znači ...

TUŽILAC NAJS: Mnogi od ovih dokumenata nisu prevedeni, a mislim da se i prebrzo čita, zbog prevodilaca.

SUDIJA ROBINSON: Molim da gospodin Milošević i svedok to imaju na umu. Neki od dokumenata nisu prevedeni i morate da pravite pauzu između pitanja i odgovora, radi prevodilaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hajdemo dalje samo po ovim najznačajnijim dokumentima, generale, molim vas.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 527, to je obaveštajna informacija koju moj obaveštajni organ šalje, znači, šalje obaveštajnom organu korpusa, gde govori, znači, da su i dalje na graničnom prelazu Vrbnica stalno prisutne velike grupe novinara sa kamerama ...

prevodioci: Samo malo sporije, molim vas, radi prevodilaca, hvala.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... i da se tu nalaze i vozila sa satelitskim antenama koji praktično direktno šalju izveštaje sa prelaza. I o aktivnostima, znači, albanske vojske ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koja je relevantnost ove obaveštajne informacije u vezi sa optužnicom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je indirektno vezano sa ovim napuštanjem izbeglica, napuštanjem teritorije. Vidi se, dakle, potpuno da organi naše vojske sasvim su svesni činjenice da je sve do kraja podređeno ovom propagandnom dejstvu i definisanju humanitarne katastrofe, a znamo kako su izveštavali i zbog čega su, navodno, Albanci napuštali teritoriju Kosova i Metohije. Vidi se sinhronizacija ratne mašinerije sa informacionom mašinerijom.

SVEDOK DELIĆ: To piše u tabulator 528.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Samo da pokušamo, generale ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Miloševiću. Hteo bih da se posavetujem sa kolegama u vezi sa relevantnošću ovog konkretnog pitanja.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: S obzirom da se tiče izbeglica, dozvolićemo ovaj dokument i pitanja, ali moram da kažem da je veliki broj ovih dokumenata koristan samo u jednom marginalnom smislu.

SUDIJA BONOMI: Da li ćete da pozovete i svedoke Albance kako bi nam oni rekli da su otišli zbog NATO bombardovanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa oni su to govorili mnogo puta, a hoću.

SUDIJA BONOMI: Odgovor nije potpun u transkriptu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pitali ste da li ću, ja sam rekao "da".

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Već ste pri kraju vremena koje je određeno za

kosovsku optužnicu. Imajte na umu ono šta sam vam juče rekao, da ste skoro potrošili pola vremena koje vam stoji na raspolaganju, a još uvek se bavite prvim delom optužnice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, kao što znate, vreme vi određujete. Ja sam vam rekao da je ovo vreme nedovoljno, a nemam utisak da ga trošim neracionalno. Naime, ja nisam pozvao ovde ne znam koliko svedoka koji svedoče na ovaj način o celom funkcionisanju vojske, kao što može da svedoči general Delić sa ovako mnogo dokumenata, a to je nekih šest posto dokumenata koje je general Delić imao na raspolaganju, preko 10.000 dokumenata, ovde je 600 dokumenata. Prema tome, ja ne znam kako se racionalnije može ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nastavimo. Vi određujete kako ćete da koristite svoje vreme i treba da ga iskoristite na najefikasniji mogući način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa s obzirom na izuzetno teške i apsolutno neutemeljene optužbe koje su se ovde čule o ponašanju vojske, mislim da je ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ne želim da sada držite govor. Molim vas da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, molim vas da sada ... Vi imate od 535 dokumenta pa nadalje, jedan niz dokumenata koji se odnose māj mesec. Molim vas da se zadržite samo na najznačajnijim.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 535 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo na najznačajnijim ... Možete usput da samo ukažete na ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 532 je takođe informacija kao i one

prethodne koja ide u moje jedinice. 533 je naređenje, znači, za poboljšanje, znači, sistema komandovanja, da se obezbedi potpuna kontrola ljudstva i da se obezbedi beskompromisno propisan lični izgled svakog pripadnika brigade. 534 je, takođe, obaveštajna informacija, znači, kaže ... U kojoj se kaže, tabulator 534: "Tokom dana u više navrata pristizale su grupe izbeglica ...

prevodioci: Molimo da čitate sporije.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... i prolazile granicu. Kada pređu granicu, strani novinari ih odmah okupljaju i vrše snimanje i obavljaju razgovor sa istima, a zatim kamionima i autobusima prevoze u pravcu Kuksa (Kukes). Izbeglice koje prelaze granicu sa automobilima, uočeno je da se kvalitetniji automobili odvajaju na stranu, a to rade ljudi obučeni u crna odela".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je zapažanje šta se dešava s druge strane granice.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. 535 je opet obaveštajna informacija gde se kaže, u tački 2: "Oružane snage Albanije u rejonima svojih bunkera i dalje rade na raščišćavanju istih i izradi zaklona za ljudstvo. Posle dejstva avijacije NATO po gradu Prizrenu, primećeno je veće iseljavanje stanovništva sa ovih prostora, prvenstveno Albanaca". Tabulator 536: "Dana 29. aprila" znači da je sa dva kasetna projektila gađano ljudstvo na karauli "Krstac", da je ranjen jedan starešina i tri vojnika. Tabulator 537, opet obaveštajna informacija koja se šalje znači Prištinskom korpusu gde ima, znači i gde je, ovaj, šta je primećeno na strani Albanije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. Da li ćemo napraviti neku veliku štetu ako sada preskočimo nekoliko ovih tabulatora koji se odnose, otprilike na te dnevne događaje i ono šta se odnosi na vašu dnevnu aktivnost? Da se zadržimo na tabulatoru 552 gde se pominju kasetne bombe i razna punjenja i ugrožavanje, odnosno upotreba nedozvoljenih sredstava?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to može. Hteo sam samo eventualno da vidim još jedan. Vi ste rekli 552?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. U 552. dokumentu se pominje da: "U toku dosadašnjih dejstava avijacija NATO koristi razne projekte. U poslednje vreme sve više koriste kasetne bombe sa raznim punjenjima, kumulativno, onda punjenja koja se aktiviraju na vibracije, zemljišne, vremenske."

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, znači, informacija, odnosno svim pripadnicima jedinice da ne bi, znači, te predmete, pošto su posebno, kako se, znači, približavao kraj aprila i maj mesec, svakodnevno upotrebljavao veliki broj kasetnih projektila. Čak upotrebljene su i neke nove bombe, ovde to ne piše, piše možda u nekom drugom tabulatoru, "CBU99", o kojima mi nismo imali nikakvih podataka, pa zbog toga upozoravamo, znači, da se ne diraju, znači ti predmeti, jer negde od 15 posto do 20 posto kasetnih bombi se nisu aktivirale, već su ostajale i kasnije su mogle da se aktiviraju kada im neko prilazi ili dira.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, u 555. dokumentu vi imate informaciju o krivičnim delima koju je, koju je potpisao vaš pomoćnik, potpukovnik Banković Vlada i ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je moj pomoćnik za informisanje i moral.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I onda tu kažete, znači, u dokumentu: "U početku, a naročito daljim tokom ratnih dejstava na prostoru Kosova i Metohije, znatno je povećan broj i vrste krivičnih dela koja se u ratu strožije sankcionišu, a jedan broj njih se direktno podvodi pod ratne zločine, koji se najstrožije tretiraju i ne ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Zastarevaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... zastarevaju".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I govori se o aktiviranju pravosudnih prgana Prištinskog korpusa i neposredan rad istražnih organa bezbednosti u jedinicima je omogućena veća efikasnost i ažurnost u pokretanju, razmatranju počinilaca krivičnih dela. Je l' to stoji u ovoj vašoj ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To stoji ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... informaciji? A onda se govori: "Od svih počinjenih i prijavljenih krivičnih dela, procentualno posmatrano, najveći broj počinjenih krivičnih prijava se odnosi", pa se onda kaže "na ubistva", pa onda "teška krađa". Naglašava se da je za to predviđena kazna do 10 godina ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dalje, "oduzimanje vozila" i na četvrtom mestu "samovoljno udaljenje i bekstvo iz vojske".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda dva paragrafa dalje, kaže se: "Vojnom tužiocu pri komandi Prištinskog korpusa, podnete su krivične prijave protiv 297 lica, od čega je Vojnom sudu podneto 95 optužnih akata, dok je istraga zahtevana protiv 109 lica. Od ukupnog broja prijavljenih lica, prijave su podnete protiv 22 oficira, 30 podoficira, 227 vojnika, 15 civila i tri nepoznata lica".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ovo je 12 maj. Je li to vreme kada su u jeku najteže, najteža dejstva protiv naših snaga?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Najteže borbe u ovo vreme vode se u rejonu karaule Košare na pravcu, znači, između Đakovice i Dečana (Decane).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle u vreme kada se najteže borbe vode i sa više hiljada se napada na vaše jedinice, vi se bavite

svim ovim zakonitim postupanjem i progonom krivičnih dela. Ovo je 12. maj kada se ova informacija daje.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Na drugoj stranici, znači, ovo je informacija, znači, o korpusu, a na drugoj strani je, znači, u mojoj jedinici, koje su krivične prijave do tada bile podnete, od 24. marta do 10. maja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo je veoma relevantno. Da li vam je poznata vrsta krivičnih dela za koja su optuženi ovi vojnici?

SVEDOK DELIĆ: Ja imam jedan pregled, a ovde, ovaj, ako na drugoj stranici, ako gledate drugu stranicu, to se radi, znači, o mojim vojnicima. Ovde tačno ima, znači, zbog čega, koja je vrsta krivičnog dela.

SUDIJA ROBINSON: Razumem. Znači krađa, ranjavanje, silovanje, nesavestan rad u službi, nedozvoljeni prelaz državne granice, samovoljno napuštanje dužnosti za vreme borbe, dezerterstvo, terorizam, nanošenje telesne povrede i neispunjenje dužnosti za vreme borbe.

SVEDOK DELIĆ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li je postjalo u zoni vaše odgovornosti ijedno krivično delo za koje su vaši organi saznali, a da nije se postupilo po zakonu, da nije podneta krivična prijava, da lice nije uhapšeno ako je izvršilo krivično delo za koje je predviđeno da bude odmah uhapšeno? Da li postoji ijedan takav slučaj?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne postoji nijedan slučaj da nismo postupili po zakonu, ako smo za takav slučaj znali. Čak i posle rata, na osnovu naknadnih saznanja, pokrenute su određene krivične prijave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U tabulatoru 562, ja nastojim da pređemo, a vi me upozorite ako smatrate da je nešto od

kapitalne važnosti šta sam ja peskočio, vi govorite o štabu UČK u Tususu (Tusus).

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Ja bih se ... Recimo i 559 tabulator. 559 tabulator govori o jednoj poseti stranih novinara u ratu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni su posetili Prizren ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... koliko vidim iz ove informacije. Ona je upućena komandi Treće armije, komandi Prištinskog korpusa.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, oni su snimali određene lokacije i dejstva NATO avijacije, selo Jablanicu, dve lokacije u stambenim četvrtima grada i tako dalje. "Razgovarali su", kaže "i sa slučajnim prolaznicima, jer su bili zainteresovani za izjave prvenstveno pripadnika albanske narodnosti. Inostrani novinari su bili iznenađeni živošću grada za razliku od Prištine za koju su isticali da je kao mrtav grad i brojnošću etnički raznolikog stanovništva koje je masovno ostalo u gradu i pored svih nedaća. Italijani su obišli katoličku crkvu i samostan i duže se zadržali u razgovorajući i snimajući". Kaže: "Ostali stranci snimali su neke džamije i pozive na popodnevnu molitvu. Novinari su intervjuisali i dva političara koji žive u Prizrenu, predsednika Demokratske reformske partije Albanaca (Partija Reformiste e Shqipetareve), Sokolj Ćusju (Sokol Qusja) i Demokratske partije Roma, Ljuan Koku (Luan Koka), inače članove državne delegacije u Rambujeu (Rambuillet). Suština izjave imenovanih je u prestanku NATO bombardovanja, rešavanje problema mirnim političkim sredstvima i uz ravnopravno uvažavanje interesa svih nacionalnih grupa". I ovde je, znači, kada su obilazili granicu, znači: "Tokom kretanja ka granici, kretali su se na jedan kilometar ispred jedne izbegličke kolone od 80 do 100 lica, kad je izvršeno NATO bombardovanje u neposrednoj blizini ove kolone".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ali samo da produžim dalje ovde: "Izbeglice su izjavile da ih niko nije tukao, da se plaše bombi, da mogu, iz ovih bi se stopa ili smesta vratili kućama, da su im od kuće do kuće išli neki Albanci i naređivali da moraju ići u Albaniju. Novinar "RAI Uno" pitao je muškarca koji je predvodio celu grupu, da li stoji iza ovih izjava i hoće li da kaže svoje ime, na šta je navedeno lice bez reči izvadilo svoju ličnu kartu i dalo novinaru da ovaj uzme potrebne podatke" i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale.

SUDIJA BONOMI: Generale, ovo gde se spominje velika gomila skinutih registarskih tablica sa motornih vozila, a, isto tako i oduzetih ličnih dokumenata, objasnite mi o čemu se tu radi?

SVEDOK DELIĆ: Da. Ja sam, znači, bio sa ovom grupom i ja sam tada bio na granici i primetio sam, znači, da na granici ima, znači, dosta skinutih registarskih tablica. To sam ... Ja sam prvenstveno to prime-tio. Nisam video ova dokumenta. I posle povratka pitao sam, odnos-no došao sam do načelnika Sekretarijata ministarstva unutrašnjih poslova i pitao sam ga da li on zna i zašto se to radi. On je, znači, rekao da on nema tih saznanja, da je to za njega nešto novo i da će odmah preduzeti mere. I posle ovoga to se više nije dešavalo. A mislim da je to bila samovolja, znači, tih lica koja su radila, znači, na graničnom prelazu, jer granični prelaz je funkcionisao i dalje i na njemu su bili, znači, oni, kako se zovu, granični policajci i carinici.

SUDIJA BONOMI: Ovde se takođe govori o tome da su oni svoje reportaže emitovali na stranim televizijskim stanicama. To je pri samom kraju dokumenta. Da li se tu govori o stvarnim, objektivnim izveštajima o tim događajima?

SVEDOK DELIĆ: Pa pazite, to su bili novinari kojima je bilo dozvol-

jeno, koji su došli, znači, u zonu, koji su snimili ono šta su hteli. To su novinari bili iz ... Sad ... Znači iz Brisela (Brussels) je bila jedna belgijska televizija i "RAI Uno" Italija (Italy) i kaže Frans de Smit (Frans de Smit), de Standard (de Standgaard), verovatno novinar. Kaže: "Naveče u 22.00 na inostranim TV stanicama, posebno "Bi-Bi-Si" (BBC), "Skaj" (SKY) i drugi bili su snimci navedenih događaja koje su snimili ovi novinari". To stoji ovde na kraju. I ovde je interesantno da su se ovi novinari koji su bili na našoj strani, susreli na samoj granici sa novinarima koji su bili na albanskoj strani i da su jedno kratko vreme međusobno razgovarali, jer su bili iz istih TV kuća.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sada moramo da završimo sa radom. Nastavićemo sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo